

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

ریاضی

پایه هفتم

دوره اول متوسطه پیش حرفه‌ای

وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

نام کتاب: ریاضی - پایه هفتم دوره اول متوسطه پیش حرفه ای - کد: ۵۷۰۵۱

پدیدآورنده: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

مدیریت برنامه‌ریزی و تألیف: معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توان بخشی، گروه برنامه‌ریزی آموزشی و درسی دوره اول و دوم متوسطه حرفه‌ای

شناسه افزوده تألیف: نازلی مشایخی، ربابه ریاضی، سحر کریمی، احمد مطلبی و آریتا محمودپور (اعضای گروه تألیف)

مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره چاپ و انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

شناسه افزوده آماده‌سازی: احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) -

محمد عباسی (طراح گرافیک و صفحه‌آرا) - محمد مهدی ذبیحی فرد (طراح جلد) - الهه بهین (تصویرگر)

نشانی سازمان: تهران: خیابان انقلاب، خیابان برادران مظفر، شماره ۶۶،

تلفن: ۶۶۹۷۰۴۵۵، کد پستی: ۱۴۱۶۹۳۵۶۸۴

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص

کرج - خیابان ۶۱ (دارو پخش) تلفن: ۵ - ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰،

صندوق پستی: ۱۳۹ - ۳۷۵۱۵

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: هفتم ۱۴۰۰

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir مراجعه نمایید.

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

تعلیم و تعلّم عبادت است.

امام خمینی «قُدّس سرّه»

فهرست

اندازه گیری زمان

۱	تقویم
۲۳	ساعت
۸۳	زمان (دقیقه - ساعت)

خواندن و نوشتن اعداد

۷	عدد نویسی
۳۵	مقایسه اعداد
۱۵	اعداد لاتین
۹۶	شمارش هزارتا هزارتا
۸۹	اعداد زوج و فرد
۹۸	شمارش دوهزارتا دوهزارتا

پول

۲۰	آشنایی با پول
۲۱	جمع دو پول
۵۹	جمع سه پول
۱۰۰	پول ده هزار تومانی

تقارن

۶۷	تقارن
----	-------

فهرست

چهار عمل اصلی

۲۹	جمع اعداد
۴۱	جمع اعداد بصورت ذهنی
۵۱	تفریق اعداد
۶۱	ضرب اعداد
۹۳	ضرب اعداد در مضارب ده، صد، هزار
۷۱	تقسیم اعداد
۴۳	جمع با ماشین حساب
۵۶	تفریق با ماشین حساب
۶۵	ضرب با ماشین حساب
۷۹	تقسیم با ماشین حساب

اندازه گیری طول - محیط

۴۷	اندازه گیری طول
۱۰۳	محیط مستطیل

تمرینات دوره ای

۴۵	تمرین های دوره ای ۱
۸۱	تمرین های دوره ای ۲
۱۰۷	تمرین های دوره ای ۳

باسمه تعالی

فرایند تولید برنامه‌ی درسی مجموعه فعالیت‌های نظام مند و طرح ریزی شده‌ای است، که تلاش دارد ابعاد چهارگانه زیر نظام برنامه درسی (طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی) را در یک بافت منسجم و هماهنگ با غایت و اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی سامان دهد.

در تدوین محتوای کتب دانش آموزان با نیازهای ویژه که بخشی از فرایند برنامه‌ریزی درسی است، سعی شده تا ملاحظات ساحت‌های تربیتی حاکم بر فلسفه تعلیم و تربیت که ناظر بر رشد و توان مندی دانش آموزان برای درک و فهم دانش پایه و عمومی، کسب مهارت‌های دانش افزایی، به کارگیری شیوه تفکر علمی و منطقی، توان تفکر انتقادی آمادگی جهت بروز خلاقیت و نوآوری و نیز کسب دانش، بینش و تفکر فناورانه برای بهبود کیفیت زندگی است، مورد توجه قرار گیرد. این محتوا با فراهم نمودن فرصت‌های مناسب برنامه درسی ضمن تأکید بر انعطاف در عین ثبات و همه‌جانبه‌نگری و توجه به هویت ویژه متربیان با نیازهای خاص، زمینه ساز دستیابی دانش آموزان به کسب شایستگی‌های لازم (توان مندی‌ها، مهارت‌ها) می‌باشد.

امید است این محتوا در تحقق اهداف مؤثر باشد و معلمان عزیز و گرامی با بهره‌گیری از این کتاب بتوانند فراگیران را در دستیابی به صلاحیت‌های فردی و اجتماعی یاری نمایند.

این کار بزرگ حاصل همکاری صمیمانه کارشناسان سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی و گروه‌های تألیف کتاب‌های درسی می‌باشد، شایسته است از تلاش و مساعی تمامی این عزیزان و همکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت متبوع که در مراحل چاپ و آماده‌سازی ما را یاری داده‌اند، تقدیر و تشکر نماییم.

در اینجا از همه همکاران و صاحب‌نظران درخواست می‌نمایم، تا نظرات و پیشنهادهای خود را در خصوص این محتوا به این سازمان منعکس نمایند.

معاون وزیر و رییس سازمان
آموزش و پرورش استثنایی کشور

سخنی با معلم

هدف از آموزش ریاضی انتقال مفاهیم، مهارت‌ها و دانشی است که مبنا و پایه‌ی سازگاری شناختی و اجتماعی دانش‌آموزان شود. لذا در تدوین اهداف و محتوای این کتاب به ارائه مفاهیمی تأکید شده است که دانش‌آموزان بتوانند در زندگی روزمره و برای بهتر زیستن از آن بهره‌جویند.

برای اجرای بهتر آموزش، توجه دبیران محترم را به نکات ذیل جلب می‌کنیم:

الف) ساختار کتاب

ساختار کتاب ریاضی براساس موارد زیر طراحی شده است:

۱- **تصویر عنوانی:** هر درس (مفهوم) با تصویری برگرفته از نمونه‌های کاربردی موضوع آن درس آغاز می‌شود. همکاران گرامی قبل از آموزش مفاهیم درس جدید، می‌توانند از این تصاویر برای جلب توجه دانش‌آموزان و ایجاد انگیزه و آمادگی ذهنی آنان به منظور ورود به درس جدید استفاده کنند.

۲- **آیا می‌دانید:** در صفحه عنوانی مطالبی جهت افزایش و تقویت اطلاعات عمومی دانش‌آموزان ارائه گردیده است، از این بخش ارزشیابی به عمل نمی‌آید.

۳- **تاریخ:** در ابتدای آموزش مفاهیم و برخی از تمرین‌ها، «واژه تاریخ» نوشته شده است که ضروری است دانش‌آموزان تاریخ آن روز را در جای خالی بنویسند.

۴- **یادآوری:** هدف از تمرینات یادآوری، توجه به مطالب پیش‌نیازی است که لازم است دانش‌آموز برای آموزش موضوع جدید آنها را فرا گرفته باشد، برخی از این تمرین‌ها نیز به منظور توسعه تجربیات دانش‌آموزان در مفهوم مورد نظر می‌باشد.

۵- **مطالب جدید:** پس از یادآوری و ارزشیابی از پیش‌دانسته‌های دانش‌آموزان، مفاهیم جدید مطرح گردیده است و تا حد امکان تلاش در این بوده است که دانش‌آموز با هدایت مربی به طور فعال در فرآیند یاددهی - یادگیری مشارکت داشته باشد. در این بخش تمرین‌هایی نیز جهت تسلط و تثبیت یادگیری دانش‌آموزان ارائه گردیده است.

۶- **تمرین:** هدف از تمرین‌های ارائه شده، تکمیل یادگیری و رفع اشکالات احتمالی دانش‌آموزان در فضای کلاس درس است.

۷- **مسئله:** در حال حاضر آموزش ریاضیات به دانش‌آموزان با نیازهای ویژه از انتقال مفاهیم ساده و عمومی به سمت حل مسائل کاربردی تغییر کرده است. حل مسئله از اهداف مهارتی مهم در آموزش ریاضیات است. لذا این فعالیت به منظور کاربردی نمودن آموزش‌های ریاضی در زندگی روزمره می‌باشد.

۸- **ریاضی در زندگی من:** محیط پیرامون دانش‌آموز فرصت‌های مناسبی را برای تلفیق ریاضیات با زندگی دانش‌آموز فراهم می‌آورد. لذا هدف از تمرین‌های این بخش تأکید بر کاربرد مفاهیم و موضوعات ریاضی، در زندگی دانش‌آموز است.

۹- **بازی و ریاضی:** به منظور ایجاد رغبت و انگیزه بیشتر در دانش‌آموزان، در برخی از موضوعات آموزشی فعالیت‌هایی در قالب بازی طراحی شده است.

۱۰- **تمرین‌های دوره‌ای:** به منظور مرور آموخته‌های دانش‌آموزان ۳ تمرین دوره‌ای در کتاب تدوین شده است. این تمرینات بیشتر به صورت کاربرد آموخته‌های دانش‌آموز در زندگی روزمره طراحی شده است.

ب) روش‌های تدریس:

با توجه به رویکردهای نوین آموزشی، در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری از روش‌هایی استفاده می‌شود که دانش‌آموز نقش فعالی در این فرآیند ایفا نماید. همچنین باید بر روش‌هایی تأکید شود که دانش‌آموز بتواند مطلب آموخته شده را تعمیم داده و در موقعیت‌های مختلف به کار گیرد. بنابراین تأکید بر آموزش عینی و ملموس، استفاده از وسایل کمک آموزشی، به کارگیری مفاهیم و روابط عددی در سایر دروس، حرفه‌ها و به طور کلی در زندگی روزمره می‌باشد. برای تحقق این امر ابتکار و

خلاقیت معلم نقش به سزایی دارد. روش‌هایی مانند ایفای نقش استفاده از تجربه‌ها و مشاهدات عینی، بحث گروهی، روش نمایشی و... از جمله روش‌هایی هستند که در آموزش ریاضی می‌توان استفاده کرد. البته باید توجه داشت که جدا کردن روش‌ها از یکدیگر فقط برای مطالعه آن‌هاست و معمولاً هنگام تدریس از مجموعه‌ای از روش‌ها استفاده می‌شود.

ج: ارزشیابی

با توجه به ساختار کتاب ریاضی علاوه بر آزمون کتبی، ارزشیابی از مهارت‌ها و به عبارتی ارزشیابی عملی مورد تأکید می‌باشد. بارم ارزش‌یابی پایانی درس ریاضی ۱۲ نمره کتبی و ۸ نمره عملی است. در ارزشیابی مستمر درس ریاضی باید به فعالیت‌های کلاسی دانش‌آموز، تکالیف درسی، فعالیت‌های خارج از کلاس و امتحانات کلاسی توجه شود.

آرژومندیم تدوین و تألیف این کتاب برای دانش‌آموزان مفید واقع گردد. از همکاران گرامی و صاحب‌نظران تقاضا داریم، با نظرات سازنده‌ی خود ما را از کاستی‌های کتاب آگاه نموده تا در چاپ‌های بعدی مورد لحاظ قرار گیرد.

تیرم

۳۳	۱۹	۹	۴	۳۰
۳۴	۱۷	۱۰	۳	
۳۵	۱۸	۱۱	۲	
۳۶	۱۹	۱۲	۵	
۳۷	۲۰	۱۳	۵	
۳۸	۲۱	۱۴	۷	
۳۹	۲۲	۱۵	۸	۱

مهر

۳۹	۲۲	۱۵	۸	۱
۴۰	۲۳	۱۶	۹	۲
۴۱	۲۴	۱۷	۱۰	۳
۴۲	۲۵	۱۸	۱۱	۴
۴۳	۲۶	۱۹	۱۲	۵
۴۴	۲۷	۲۰	۱۳	۶
۴۵	۲۸	۲۱	۱۴	۷

آبان

۴۴	۲۷	۲۰	۱۳	۶
۴۵	۲۸	۲۱	۱۴	۷
۴۶	۲۹	۲۲	۱۵	۸
۴۷	۳۰	۲۳	۱۶	۹
۴۸	۳۱	۲۴	۱۷	۱۰
۴۹	۳۲	۲۵	۱۸	۱۱
۵۰	۳۳	۲۶	۱۹	۱۲

فروردین

۴۹	۳۲	۲۵	۱۸	۱۱
۵۰	۳۳	۲۶	۱۹	۱۲
۵۱	۳۴	۲۷	۲۰	۱۳
۵۲	۳۵	۲۸	۲۱	۱۴
۵۳	۳۶	۲۹	۲۲	۱۵
۵۴	۳۷	۳۰	۲۳	۱۶
۵۵	۳۸	۳۱	۲۴	۱۷

اردیبهشت

۴۸	۳۱	۲۴	۱۷	۱۰
۴۹	۳۲	۲۵	۱۸	۱۱
۵۰	۳۳	۲۶	۱۹	۱۲
۵۱	۳۴	۲۷	۲۰	۱۳
۵۲	۳۵	۲۸	۲۱	۱۴
۵۳	۳۶	۲۹	۲۲	۱۵
۵۴	۳۷	۳۰	۲۳	۱۶

مهر

۴۷	۳۰	۲۳	۱۶	۹
۴۸	۳۱	۲۴	۱۷	۱۰
۴۹	۳۲	۲۵	۱۸	۱۱
۵۰	۳۳	۲۶	۱۹	۱۲
۵۱	۳۴	۲۷	۲۰	۱۳
۵۲	۳۵	۲۸	۲۱	۱۴
۵۳	۳۶	۲۹	۲۲	۱۵

آبان

۴۸	۳۱	۲۴	۱۷	۱۰
۴۹	۳۲	۲۵	۱۸	۱۱
۵۰	۳۳	۲۶	۱۹	۱۲
۵۱	۳۴	۲۷	۲۰	۱۳
۵۲	۳۵	۲۸	۲۱	۱۴
۵۳	۳۶	۲۹	۲۲	۱۵
۵۴	۳۷	۳۰	۲۳	۱۶

فروردین

۵۳	۳۶	۲۹	۲۲	۱۵
۵۴	۳۷	۳۰	۲۳	۱۶
۵۵	۳۸	۳۱	۲۴	۱۷
۵۶	۳۹	۳۲	۲۵	۱۸
۵۷	۴۰	۳۳	۲۶	۱۹
۵۸	۴۱	۳۴	۲۷	۲۰
۵۹	۴۲	۳۵	۲۸	۲۱

اردیبهشت

۴۶	۲۹	۲۲	۱۵	۸
۴۷	۳۰	۲۳	۱۶	۹
۴۸	۳۱	۲۴	۱۷	۱۰
۴۹	۳۲	۲۵	۱۸	۱۱
۵۰	۳۳	۲۶	۱۹	۱۲
۵۱	۳۴	۲۷	۲۰	۱۳
۵۲	۳۵	۲۸	۲۱	۱۴

مهر

۴۵	۲۸	۲۱	۱۴	۷
۴۶	۲۹	۲۲	۱۵	۸
۴۷	۳۰	۲۳	۱۶	۹
۴۸	۳۱	۲۴	۱۷	۱۰
۴۹	۳۲	۲۵	۱۸	۱۱
۵۰	۳۳	۲۶	۱۹	۱۲
۵۱	۳۴	۲۷	۲۰	۱۳

آبان

۴۵	۲۸	۲۱	۱۴	۷
۴۶	۲۹	۲۲	۱۵	۸
۴۷	۳۰	۲۳	۱۶	۹
۴۸	۳۱	۲۴	۱۷	۱۰
۴۹	۳۲	۲۵	۱۸	۱۱
۵۰	۳۳	۲۶	۱۹	۱۲
۵۱	۳۴	۲۷	۲۰	۱۳

فروردین

۴۶	۲۹	۲۲	۱۵	۸
۴۷	۳۰	۲۳	۱۶	۹
۴۸	۳۱	۲۴	۱۷	۱۰
۴۹	۳۲	۲۵	۱۸	۱۱
۵۰	۳۳	۲۶	۱۹	۱۲
۵۱	۳۴	۲۷	۲۰	۱۳
۵۲	۳۵	۲۸	۲۱	۱۴

هر چهار سال یک بار، ماه اسفند ۳۰ روز است و به آن سال، **آیا می دانید؟** سال کبیسه می گویند.

مانند نمونه، در جاهای خالی عدد یا کلمه ی مناسب بنویسید.

فصل بهار

فروردین ۱

اردیبهشت

خرداد

فصل تابستان

۴

شهریور

۵

فصل پاییز

۷

آبان

۹

فصل زمستان

دی

۱۱

۱۲

تمرین

به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

<p>..... اکنون در چه ماهی هستیم؟</p> <p>..... این ماه چندمین ماه سال است؟</p>	<p>..... آبان، ماه چندم سال است؟</p> <p>..... دهمین ماه سال چه نام دارد؟</p>
<p>..... تولد شما در چه ماهی است؟</p> <p>..... این ماه چندمین ماه سال است؟</p>	<p>..... سومین ماه سال چه نام دارد؟</p> <p>..... عید نوروز در چندمین ماه سال است؟</p>

مانند نمونه، تاریخ مهلت پرداخت هر قبض را بنویسید.

مهلت پرداخت ۰۳/اسفند/۱۳۹۲

1392/11/07

1393/05/12

تمرین

مانند نمونه تاریخ تولید و تاریخ مصرف (انقضا) هر کالا را بنویسید.

تاریخ تولید: ۹۲/۱۰/۱۴

تاریخ مصرف: ۹۲/۱۲/۷

تاریخ تولید: ۱۴ دی ۹۲

تاریخ انقضا: ۷ اسفند ۹۲

تاریخ تولید: ۹۲/۷/۸

تاریخ مصرف: ۹۲/۱۱/۱۵

تاریخ تولید: .....

تاریخ مصرف: .....

تاریخ تولید: ۹۰/۴/۱۲

تاریخ مصرف: ۹۱/۵/۱۰

تاریخ تولید: .....

تاریخ مصرف: .....

تاریخ تولید: ۹۰/۱/۲۰

تاریخ مصرف: ۹۲/۲/۲۵

تاریخ تولید: .....

تاریخ انقضا: .....

تاریخ تولید: ۹۳/۹/۱۵

تاریخ مصرف: ۹۵/۹/۱۵

تاریخ تولید: .....

تاریخ مصرف: .....

تاریخ تولید: ۹۳/۰۳/۰۵

تاریخ مصرف: ۹۵/۰۳/۰۵

تاریخ تولید: .....

تاریخ مصرف: .....

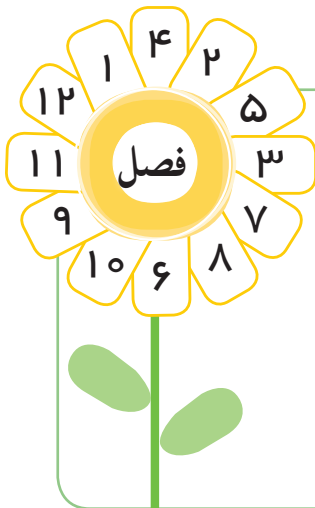
خانم صمدی دو بطری روغن مایع در منزل دارد.
اگر امروز ۹۳/۵/۲ باشد، بهتر است او کدام یک را زودتر مصرف کند؟

تاریخ مصرف: ۹۳/۹/۲۲

تاریخ مصرف: ۹۳/۶/۲۷

علی در کارگاه مشبک این تابلو را درست کرده است. به او کمک کنید تا عددهای مربوط به ماه‌های هر فصل را به شکل زیر رنگ کند:

- فصل بهار رنگ سبز؛

- فصل تابستان رنگ قرمز؛

- فصل پاییز رنگ زرد و

- فصل زمستان رنگ آبی.

بازی و
ریاضی

جدول

۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				

۱- تعداد فصل‌های یک سال

۲- تاریخ امسال

۳- تعداد ماه‌های یک سال

۴- سال تولد

۵- سن خودت

۶- تعداد روزهای یک هفته

تاریخ تولید و تاریخ انقضا یکی از مواد غذایی را که در خانه دارید، بنویسید.
نام کالا: ..... تاریخ تولید: ..... تاریخ انقضا: .....

مریم خواهر حمید است.

تاریخ تولد او ۷۶/۹/۵ است. یعنی ۵ / آذر / ۷۶. حمید در این روز برای خواهرش یک هدیه خرید.
حالا شما هم مانند نمونه تاریخ تولد اعضای خانواده ی خود را در جدول زیر بنویسید.

تاریخ تولد مریم	تاریخ تولد پدرم	تاریخ تولد مادرم	تاریخ تولد خواهرم	تاریخ تولد برادرم
۷۶ / ۹ / ۵				
۷۶ / آذر / ۵				

شما می توانید در روز تولد هر یک از اعضای خانواده ی خود، با دادن یک هدیه یا گفتن « تولدت مبارک » آنها را خوش حال کنید.

عدد نویسی

ورزشگاه آزادی تهران، گنجایش ۱۰۰/۰۰۰ نفر تماشاچی
فوتبال را دارد.

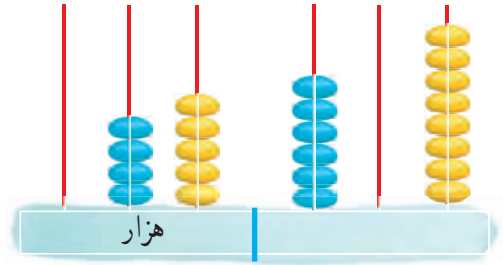
آیا
می دانید؟

تاریخ .....

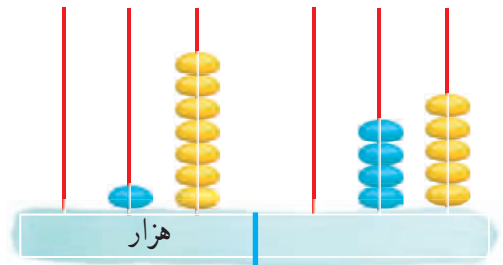
مانند نمونه، در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

هزار					
صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان
	۴	۵	۶	۰	۸

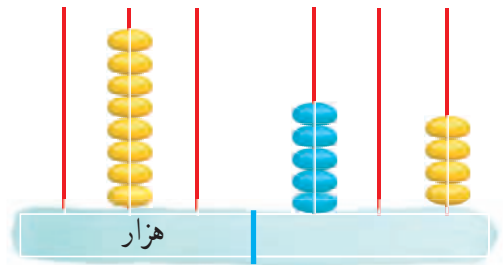
۴۵۶۰۸

هزار					
صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان

هزار					
صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان

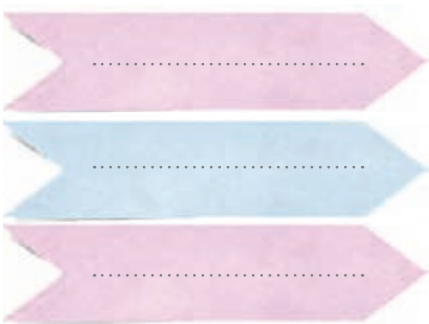

- عددهای هر جمله را به رقم بنویسید.

چهل و چهار هزار و صد و بیست نفر مسابقه فوتبال را تماشا کردند.

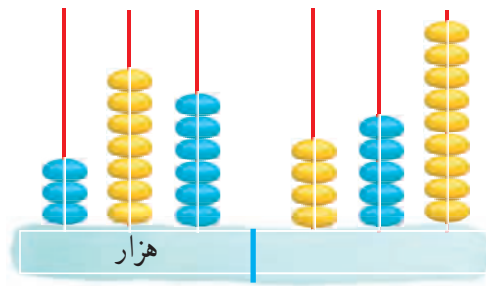
مریم نود و سه هزار و هفده تومان در دفترچه‌ی پس‌انداز خود دارد.

قیمت یک جا کفشی شصت هزار و صد و پنجاه تومان است.

به عددی که چرتکه نشان می دهد توجه کنید :

عددی را که چرتکه نشان می دهد در جدول بنویسید.

هزار					
صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان

عدد را از جدول خارج کنید.

.....

آیا می توانید این عدد را بخوانید؟

برای خواندن این عدد، سه رقم، سه رقم از سمت راست جدا می کنیم.

یک / هزار

۴۵۹ / ۳۷۶

می خوانیم : ۳۷۶ هزار و ۴۵۹

می نویسیم : سیصد و هفتاد و شش هزار و چهار صد و پنجاه و نه

۱۵۹ هزار

طبقه‌ی «هزار» عدد ۱۵۹۶۲۷ را در جدول بنویسید و بخوانید.

هزار	

طبقه‌ی «یک‌های» عدد ۲۹۸۷۰۳ را در جدول بنویسید و بخوانید.

هزار	

طبقه‌ی «هزار» عدد ۹۵۲۱۲۱ را از بین عددهای زیر پیدا کنید.

۹۵۲

۱۲۱

۵۲۱

طبقه‌ی «هزار» عدد ۵۶۰۹۲۵ را از بین عددهای زیر پیدا کنید.

۹۲۵

۵۰۶

۵۶۰

- اعداد زیر را به حروف بنویسید :

۶۹۵۱۲۵

.....

۴۲۳۰۰۲

.....

۹۰۰۰۰۰

.....

۸۰۵۳۷۰

.....

- اعداد زیر را به رقم بنویسید :

.....

هفتصد و پنجاه و یک هزار

.....

دویست و نود و دو هزار و پانصد و چهل و دو

.....

هشتصد هزار

.....

ششصد و نود و چهار هزار و هفده

تمرین

- قیمت اجناس زیر را به حروف بنویسید.

۸۴۰۰۰۰ تومان

تومان .....

۹۹۹۹۹۹ تومان

تومان .....

۲۴۵۰۰۰ تومان

تومان .....

۳۲۷۵۰۰ تومان

تومان .....

۴۹۵۰۰۰ تومان

تومان .....

۳۱۲۷۰۰ تومان

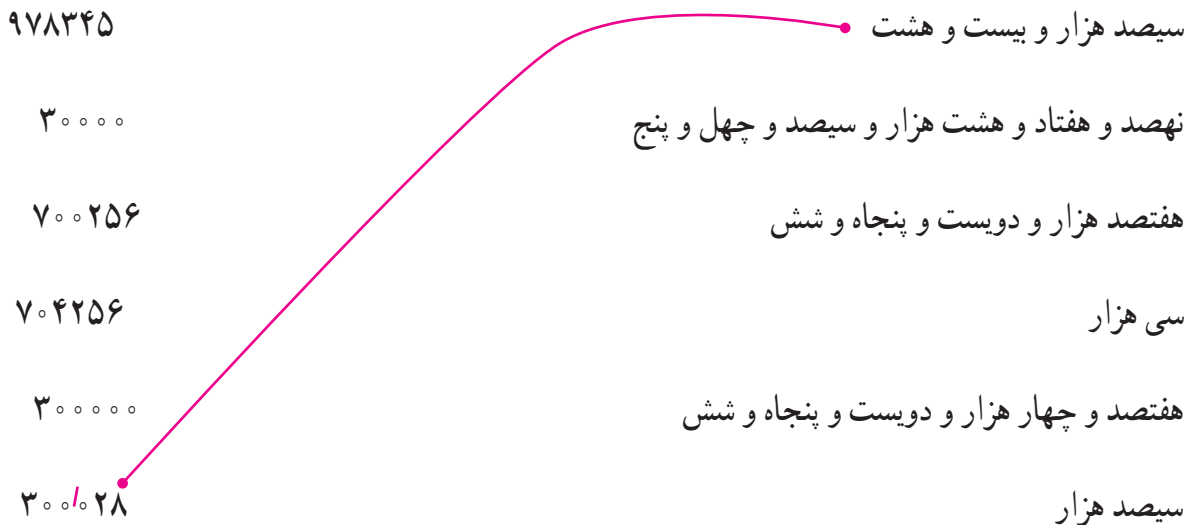
تومان .....

مبلغ قابل پرداخت این قبض را به حروف بنویسید.

ریال .....

مانند نمونه عددها را به هم وصل کنید.

- خانم حسینی ماهانه ۷۳۵۰۰۰ تومان حقوق دریافت می‌کند. این مبلغ را به حروف بنویسید.

به حروف : ..... تومان

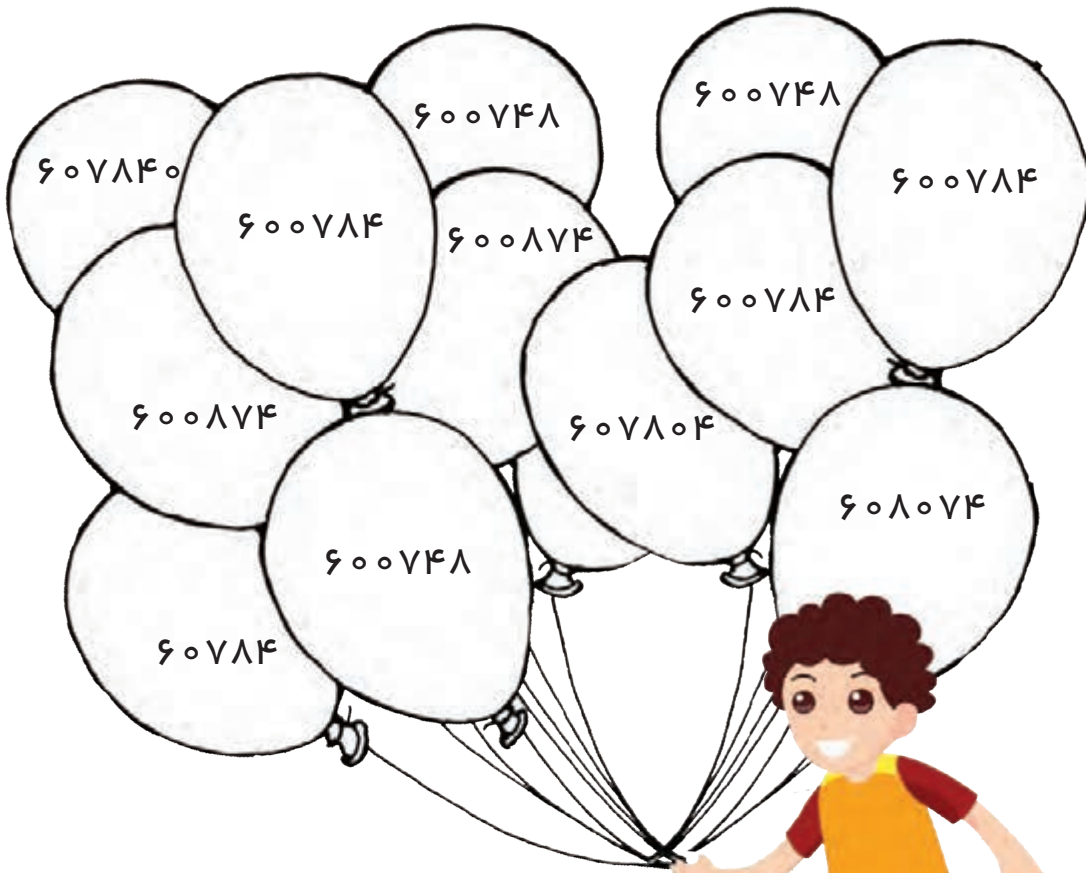
آخرین قبض برق منزل خود را نگاه کنید و مبلغ قابل پرداخت آن را در زیر بنویسید.

به رقم : ..... به حروف : .....

ریاضی در
زندگی من

عددهای «شش صد هزار و هفتصد و هشتاد و چهار» را در تصویر پیدا کنید و رنگ قرمز بزنید و بقیه عددها را به دلخواه رنگ کنید.

بازی و
سرگرمی

اعداد لاتین

اعداد لاتین، اعداد بین المللی هستند. پس رقم های بسیاری از وسایل مانند ماشین حساب، ترازو و . . . به لاتین نوشته می شود.

آیا می دانید؟

تاریخ : .....

تمرین

- مجید این شیشه شربت را از داروخانه خرید.
 قیمت این دارو به فارسی بنویسید.

تومان .....

- اعداد زیر را بخوانید و مانند نمونه به لاتین بنویسید

۵۶۷۰۰

۹۸۳۲

۷۵۴۰۱

56700

.....

.....

- مانند نمونه اعداد لاتین را به فارسی بخوانید و بنویسید.

39400

76508

82054

60000

۳۹۴۰۰

.....

.....

.....

- اعداد زیر را به فارسی بخوانید و به حروف بنویسید.

52876

پنجاه و دو هزار و هشتصد و هفتاد و شش

78251 .....

82000 .....

– عدد‌هایی را که هر ماشین حساب نشان می‌دهد به فارسی بنویسید.

– جاهای خالی را مانند نمونه کامل کنید.

92 / 9 / 26
۹۲ / ۹ / ۲۶

1392 / 7 / 15
..... / ..... / .....

1384 / ... / ....
۱۳۸۴ / ۶ / ۱۵

90 / 6 / 22
..... / ..... / .....

تمرین

تاریخ تولید، تاریخ مصرف و قیمت هر یک از کالاهای زیر را به فارسی بنویسید.

تاریخ تولید : .../.../...

تاریخ مصرف : .../.../...

قیمت : ..... تومان

تاریخ تولید : 93/8/1
تاریخ مصرف : 93/8/7
قیمت : 2000 تومان

تاریخ تولید : .../.../...

تاریخ مصرف : .../.../...

قیمت : ..... تومان

تاریخ تولید : 93/7/2
تاریخ مصرف : 94/7/1
قیمت : 2400 تومان

تاریخ تولید : .../.../...

تاریخ مصرف : .../.../...

قیمت : ..... تومان

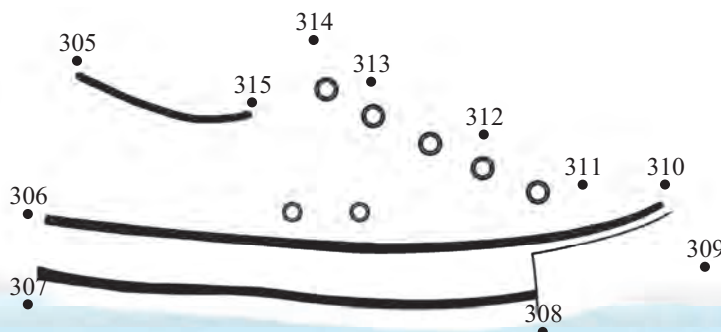

تاریخ تولید : 93/4/8
تاریخ مصرف : 93/11/15
قیمت : 4300 تومان

بازی و ریاضی

عددهای 305 تا 315 را به ترتیب به هم وصل کن، شکلی را که به دست آوردی، رنگ کن.

پول

برای چاپ اسکناس‌ها، هزینه زیادی صرف می‌شود. پس باید
آنها را به طور صحیح نگهداری کنیم.

آیا
می‌دانید؟

تمرین

مقدار پول‌های زیر را به ریال و تومان بنویسید.

ریال .....

تومان .....

ریال .....

تومان .....

ریال .....

تومان .....

ریال .....

تومان .....

ریال .....

تومان .....

مقدار پول‌های زیر را ، مانند نمونه به تومان بنویسید.

۱۵۰۰ تومان

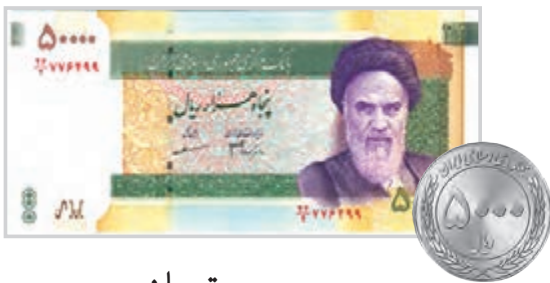
تومان .....

تومان .....

تومان .....

تومان .....

تومان .....

تومان .....

تومان .....

تمرین

مانند نمونه مقدار پولی را که برای خرید هر جنس لازم است، مشخص کنید.

۱۵۰۰ تومان

۲۵۰۰ تومان

۲۲۰۰ تومان

۵۵۰۰ تومان

با پول‌هایی که معلم در اختیار شما می‌گذارد، مجموعه‌های زیر را بسازید.

۵۵۰۰ تومان

۱۲۰۰ تومان

۲۵۰۰ تومان

۵۲۰۰ تومان

ساعت

ساعت شنی یکی از انواع ساعت‌هایی است که در قدیم از آن استفاده می‌شد. امروزه بیشتر از این ساعت به عنوان یک وسیله‌ی تزئینی استفاده می‌شود.

آیا می‌دانید؟

تمرین

زمانی را که هر یک از ساعت‌های زیر نشان می‌دهد، بنویسید:

۲ : ۵۰

.....

.....

زمان‌های نوشته شده را به تصویر مناسب آن وصل کنید.

ده و بیست و پنج دقیقه

ده و ربع

هفت و نیم

سه و چهل دقیقه

به زمانی که هر یک از ساعت‌های زیر نشان می‌دهد، توجه کنید.

۲ : ۳۵

۲ : ۳۵

در بعضی از ساعت‌ها تمام شماره‌ها روی آن نوشته نشده است. برای این که بتوانیم این ساعت‌ها را بخوانیم، باید بدانیم هر نقطه نشان دهنده‌ی چه عددی است.

تمرین

- در ساعت زیر، در مقابل هر نقطه، عدد مناسب بنویسید.

مانند نمونه، زمانی را که هر یک از ساعت‌های زیر نشان می‌دهد، بنویسید.

.....۴.....

.....

.....

تمرین

- زمانی را که هر یک از ساعت‌های زیر نشان می‌دهد بنویسید.

.....

.....

.....

.....

- جاهای خالی را کامل کنید.

علی ساعت..... از خواب بیدار شده است.

محسن ساعت..... از خواب بیدار شده است.

چه کسی زودتر بیدار شده است؟

مانند نمونه، زمانی را که هر یک از ساعت‌های زیر نشان می‌دهد، بنویسید.

۱۰:۳۰

.....

.....

.....

.....

.....

این ساعت چه زمانی را نشان می‌دهد؟
شما معمولاً در این ساعت چه کار می‌کنید؟

تمرین

مانند نمونه، زمانی را که هر یک از ساعت‌های زیر نشان می‌دهد بنویسید.

۱۰:۲۵

.....

.....

.....

.....

.....

گفتگو کنید

درباره‌ی زمان مناسب هر یک از فعالیت‌های زیر گفتگو کنید.

۱- بیدار شدن از خواب برای آمدن به مدرسه

۲- تماشای تلویزیون

۳- انجام تکالیف در منزل

۴- خوابیدن در شب

جمع

در روستای حسین‌آباد ۱۲۰۰ رأس گوسفند و ۶۵۰ رأس بز وجود دارد. در این روستا روی هم ۱۸۵۰ رأس بز و گوسفند وجود دارد.

واحد شمارش دام، "رأس" می‌باشد.

آیا
می‌دانید؟

تمرین

مریم اجناس زیر را خرید.

۵۹۰ تومان

$$\begin{array}{r} ۴۳۰ \\ + ۵۹۰ \\ \hline \end{array}$$

۴۳۰ تومان

با جمع این دو عدد، هزینه ی خرید او را مشخص کنید.

جمع های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} ۴۲۷ \\ + ۲۵۸ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۶۴۲ \\ + ۱۷۵ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۱۰۹ \\ + ۳۵۶ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۶۵ \\ + ۴۳۸ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۶۹ \\ + ۲۸۳ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۵۸ \\ + ۶۹ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۳۲۷ \\ + ۹۱۴ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۸۰۳ \\ + ۵۹ \\ \hline \end{array}$$

عددهای داخل هر خانه را با هم جمع کنید.

۳۴۵ و ۸۰۹	۵۷۲ و ۶۵	۲۴۵ و ۸۷
۵۰۰ و ۶۰۳	۲۳۷ و ۱۰۲	۱۰۵ و ۲۲۰

مساله:

یک سیب ۷۰ کالری و یک موز ۱۰۰ کالری دارد. یک سیب و یک موز روی هم چند کالری دارد؟

جمع اعداد چهار رقمی با سه رقمی (بدون انتقال)

هزارتایی	صدتایی	ده تایی	یکی
۵	۲	۴	۲
+	۱	۳	۶
۵	۳	۷	۸

- برای جمع دو عدد ۵۲۴۲ و ۱۳۶

- ابتدا یکی را با هم جمع می کنیم، می شود.....یکی.

- سپس ده تایی را با هم جمع می کنیم، می شود.....ده تایی.

- در مرحله ی بعد صدتایی را با هم جمع می کنیم، می شود.....صدتایی.

- در آخر عدد ۵ را در خانه ی هزارتایی ها می نویسیم.

پس حاصل جمع می شود :

$$\begin{array}{r} 5242 \\ + 136 \\ \hline 5378 \end{array}$$

۵/۳۷۸ (پنج هزار و سیصد و هفتاد و هشت)

جمع اعداد چهار رقمی با سه رقمی (بدون انتقال)

تمرین

- اعداد زیر را در جدول قرار دهید و با هم جمع کنید.

$$۲۲۰۰ \quad \text{و} \quad ۳۷۸$$

هزارتایی	صدتایی	ده تایی	یکی
+			

$$۳۱۰۹ \quad \text{و} \quad ۷۹۰$$

هزارتایی	صدتایی	ده تایی	یکی
+			

- جمع‌های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} ۳۵۴۰ \\ + ۲۵۷ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۶۳۸۱ \\ + ۵۰۷ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۲۰۴ \\ + ۷۹۵ \\ \hline \end{array}$$

- عددهای داخل هر خانه را با هم جمع کنید.

$$۵۱۷۶ \quad \text{و} \quad ۸۰۳$$

$$۹۵۰۰ \quad \text{و} \quad ۲۴۸$$

$$۴۰۰۰ \quad \text{و} \quad ۵۰۰$$

$$۸۲۳۰ \quad \text{و} \quad ۴۵۰$$

حل مسئله

- مساله های زیر را حل کنید.

۱- فرشاد برای واكس كفش خود، ۱۲۰۰ تومان و برای خرید يك جفت بند كفش، ۷۰۰ تومان به كفاش داد. او چه قدر پرداخته است؟

۲- در باغی ۸۰۰ درخت هلو و ۲۰۰ درخت سیب وجود دارد. در این باغ چند درخت سیب و هلو وجود دارد؟

۳- آذر می خواهد مرتبای هویج درست کند. او ۵۴۰ تومان برای خرید هویج و ۲۴۰ تومان برای خرید شکر پرداخت کرد. او چند تومان خرج کرده است؟

۴- کتابخانه مدرسه ارشاد، ۴۵۰ جلد کتاب داستان و ۳۷۰ جلد کتاب علمی دارد. در این کتابخانه چند جلد کتاب داستان و علمی وجود دارد؟

۵- محسن برای رفتن به محل کار خود اسکناس های زیر را به راننده داد. او چند تومان به راننده ی تاکسی داده است؟

قیمت اجناس هر ردیف را حساب کنید.

۷۳۵۰ تومان

۵۰۰ تومان

تومان .....

۱۲۰۰ تومان

۵۰۰ تومان

تومان .....

۵۰۰۰ تومان

۴۴۰ تومان

تومان .....

مقایسه اعداد

برای این که بتوانیم جنسی را بخریم، باید قیمت آن را با مقدار پولی که داریم مقایسه کنیم. اگر پول ما مساوی یا بیشتر از قیمت جنس مورد نظر بود، می توانیم آن جنس را بخریم.

آیا می دانید؟

- به قیمت اجناس زیر توجه کنید.

قیمت روسری بیشتر از قیمت مقنعه است.

$$25000 > 75000$$

تمرین

- بین هر دو عدد، علامت مناسب بگذارید.

۵۲۰۰۰ ۲۵۰۹

۷۴۹۶۵ ۷۴۶۹۵

۷۷۷ ۷۷۷۷

۳۶۲۰۹ ۶۳۲۰۹

خیار گلخانه ای
کیلویی ۲۰۰۰ تومان

خیار بوته ای
کیلویی ۲۴۰۰ تومان

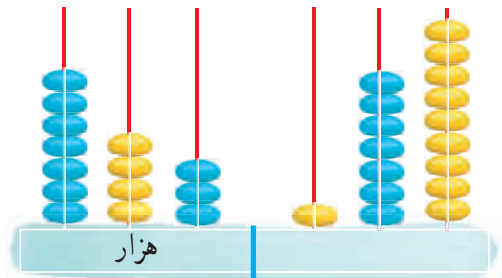
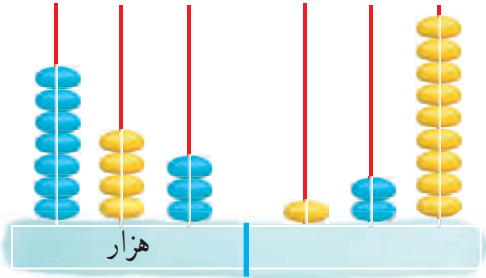

- با توجه به تصویر پاسخ دهید.

یک کیلو خیار بوته ای گران تر است یا یک کیلو خیار گلخانه ای؟ .....

تمرین

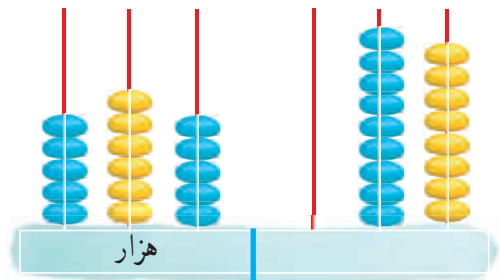
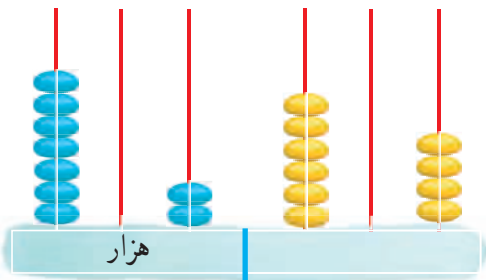
ابتدا مانند نمونه عدد مربوط به هر شکل را در جدول بنویسید.
سپس اعداد را از جدول خارج نموده و آن‌ها را با هم مقایسه کنید.

هزار					
صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان
۷	۴	۳	۱	۲	۹

هزار					
صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان
۷	۴	۳	۱	۷	۹

$$۷۴۳٬۱۲۹ < ۷۴۳٬۱۷۹$$

هزار					
صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان

هزار					
صدگان	دهگان	یکان	صدگان	دهگان	یکان

..... □ .....

مقایسه اعداد

تمرین

- عددهای داخل هر خانه را با هم مقایسه کنید و دور عدد بیشتر را خط بکشید.

۴۲۵۳۶۱

۴۵۲۳۶۱

۵۹۷۱۵۴

۵۰۷۵۱۴

۳۴۶۲۷۶

۲۱۵۲۷۹

۳۰۰۵۲۴

۳۰۰۵۱۴

- قیمت هر جنس را بخوانید و جنس ارزان تر را مشخص کنید.

۱۰۰۰۰۰ تومان

۴۰۰۰۰ تومان

- کدام چرخ خیاطی گران تر است؟

۶۸۰۰۰۰ تومان

۲۳۵۰۰۰ تومان

- بین پول های زیر علامت مناسب بگذارید.

سمیه ۵۰۰۰۰۰ ریال دارد؛ او کدام عینک را می تواند بخرد؟

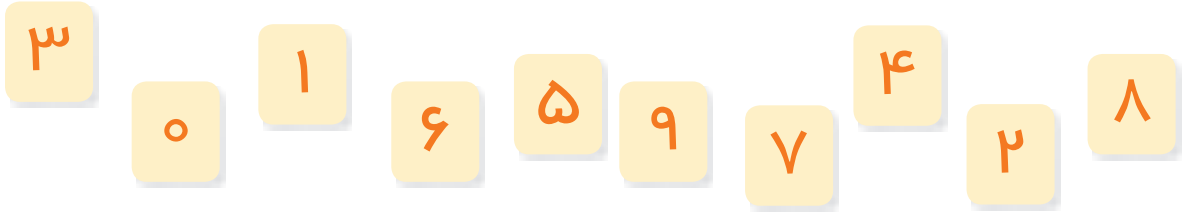
۴۸۰۰۰۰ ریال

۵۳۰۰۰۰ ریال

تمرین

با استفاده از کارت‌های زیر، یک عدد ۶ رقمی درست کنید و به رقم و حروف بنویسید.

به رقم :

به حروف :

- عدد دیگری بنویسید که از عدد قبلی بزرگتر باشد.

به نزدیک‌ترین فروشگاه محل سکونت خود بروید و قیمت اجناس زیر را بنویسید.

ریاضی در
زندگی من

قیمت یک کیلو موز : ..... تومان

قیمت یک کیلو پرتقال : ..... تومان

کدام جنس گران‌تر است؟

قیمت یک کیلو گوشت : ..... تومان

قیمت یک کیلو مرغ : ..... تومان

کدام جنس ارزان‌تر است؟

جمع‌های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 2000 \\ + 1000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2000 \\ + 5000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1000 \\ + 5000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5000 \\ + 5000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1000 \\ + 1000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2000 \\ + 500 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5000 \\ + 500 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3000 \\ + 2000 \\ \hline \end{array}$$

حاصل جمع‌های زیر را به صورت ذهنی بنویسید.

$$5000 + 500 =$$

$$2000 + 1000 =$$

$$1000 + 5000 =$$

$$5000 + 200 =$$

$$3000 + 5000 =$$

$$1000 + 500 =$$

$$2000 + 200 =$$

$$3000 + 200 =$$

$$2000 + 500 =$$

$$2000 + 2000 =$$

$$4000 + 1000 =$$

$$2000 + 200 =$$

جمع ذهنی

تمرین

مانند نمونه، مقدار پول های هر ردیف را بنویسید.

۲۵۰۰ تومان

..... تومان

..... تومان

..... تومان

..... تومان

جمع با ماشین حساب

هادی اجناس زیر را خرید:

یک مداد ۴۸۰ تومان

یک پاک‌کن ۳۷۰ تومان

او با ماشین حساب قیمت این دو جنس را حساب کرد و ۸۵۰ تومان پرداخت کرد.

تمرین

- جمع‌های زیر را با ماشین حساب انجام دهید.

$$۴ + ۵ =$$

$$۸ + ۲ =$$

$$۹۶ + ۳۵ =$$

$$۶۴ + ۳۹ =$$

$$۳۴۸ + ۲۰۹ =$$

$$۷۴۵ + ۱۲۷ =$$

$$۴۰۰ + ۳۵۶ =$$

- مساله زیر را با ماشین حساب انجام دهید.

آرزو می‌خواهد اجناس زیر را بخرد. قیمت آن‌ها چند تومان می‌شود؟

۶۰۰ تومان

۹۵۰ تومان

تمرین

- جمع‌های زیر را با ماشین حساب انجام دهید.

$$4527 + 356 =$$

$$3856 + 324 =$$

$$6925 + 2050 =$$

$$5000 + 2560 =$$

$$7409 + 1736 =$$

$$5293 + 3648 =$$

- ابتدا هر جمع را بدون استفاده از ماشین حساب انجام دهید. سپس درستی آن را به کمک ماشین حساب بررسی کنید.

در صورت پاسخ صحیح در جای خالی علامت بزنید.

توجه: در صورتی که پاسخ جمع شما با استفاده از ماشین حساب و بدون آن متفاوت بود، عملیات را دوباره انجام دهید.

$$150 + 298 = \dots\dots\dots \quad \text{○}$$

$$5420 + 356 = \dots\dots\dots \quad \text{○}$$

$$3400 + 237 = \dots\dots\dots \quad \text{○}$$

$$6452 + 1124 = \dots\dots\dots \quad \text{○}$$

(از ماشین حساب استفاده کنید)

مسئله

۱- قیمت یک کیلو سیب ۲۷۵۰ تومان و قیمت یک کیلو خیار ۱۷۰۰ تومان است. سارا برای خرید این میوه‌ها چند تومان باید بدهد؟

سارا باید ..... تومان بدهد.

۲- مجید در ماه گذشته ۹۸۰۰ تومان و در این ماه ۸۵۰۰ تومان پس‌انداز کرد. پس‌انداز او در این دو ماه چه قدر است؟

مجید ..... تومان پس‌انداز کرده است.

تمرین های دوره‌ای (۱)

جاهای خالی را به طور مناسب پر کنید.

در تاریخ ۹۳/۶/۱۵ (یعنی ۹۳/...../۱۵)

خانم احمدی همراه پسرش محسن، به فروشگاه رفتند.
محسن یک بلوز با اندازه‌ی (به فارسی: .....) خرید.

قیمت این بلوز هفده هزار و چهارصد تومان (به رقم: .....) بود. او یک جفت جوراب به قیمت ۸۴۰۰ تومان (به لاتین: .....) نیز خرید. هزینه خرید محسن ..... تومان شد.
سپس آن‌ها برای خرید اتو به بخش لوازم خانگی رفتند.

خانم احمدی اتوی ارزان‌تر را خرید. قیمت این اتو..... تومان بود.

(یعنی..... تومان) کرایه تاکسی دادند.

(یعنی.....) به خانه رسیدند.

آن‌ها هنگام برگشتن به خانه

و ساعت

تمرین های دوره‌ای (۱)

- جمع‌های زیر را به صورت ذهنی بنویسید.

$$\begin{array}{r} 2000 \\ + 3000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4000 \\ + 2000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5000 \\ + 200 \\ \hline \end{array}$$

۲۳۰۰۰۰ تومان

- قیمت کالاهای زیر را به حروف بنویسید.

.....

۷۵۶۰۰۰ تومان

.....

- هر دو عدد را با هم جمع کنید.

۴۲۸ و ۷۳۵۰

۹۰۰ و ۳۰۰۰

۵۲۰۰۰۰ تومان

۳۹۰۰۰۰ تومان

- کدام کالا گران‌تر است؟

اندازه گیری - طول

در بعضی از کشورها، برای اندازه گیری طول از واحدی به نام « اینچ » استفاده می کنند. هر اینچ تقریباً برابر با دو و نیم سانتی متر است.

آیا
می دانید?

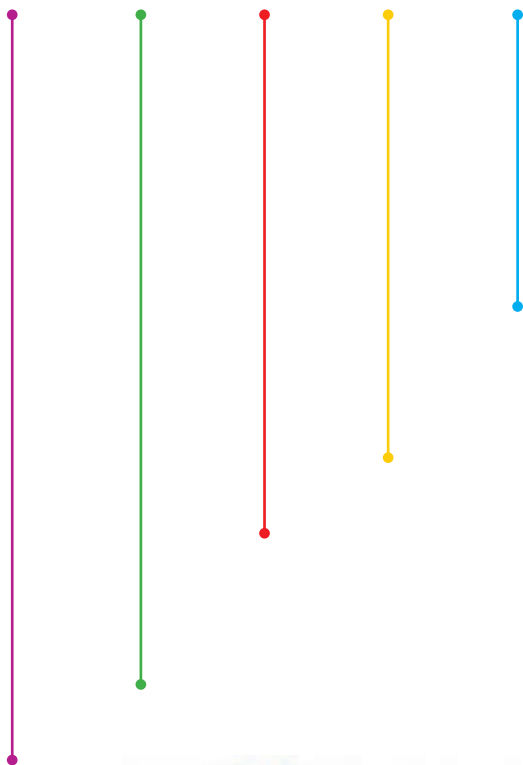
همان‌طور که می‌دانید، به وسیله‌ی خط‌کش می‌توانیم طول هر پاره‌خط را اندازه بگیریم.

طول پاره‌خط "م ب" ۷ سانتی‌متر است.

تمرین

- هر پاره‌خط را اندازه‌گیری کنید و در جدول زیر بنویسید.

پاره‌خط	سانتی‌متر

- پاره‌خط‌هایی به طول ۴ سانتی‌متر، ۶ سانتی‌متر و ۷ سانتی‌متر بکشید.

- از یک کلاف کاموا، نخ‌هایی به طول ۲۰، ۳۵ و ۵۰ سانتی‌متر ببرید.

معمولاً برای اندازه گیری طول های بزرگ مانند طول اتاق، طول میز و ... از متر استفاده می کنیم.

یک متر ۱۰۰ سانتی متر است

- اندازه گیری کنید و در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.
- طول میز معلم کلاس شما ..... سانتی متر است.
- بلندی میز معلم کلاس شما ..... سانتی متر است.

- طول تخته ی کلاس شما ..... سانتی متر است.
- عرض تخته ی کلاس شما ..... سانتی متر است.

- به اطراف خود نگاه کنید. نام سه وسیله را که حدس می زنید طول آن بیش تر از یک متر است در جدول زیر بنویسید.

ردیف	نام وسیله	اندازه	درست	غلط
۱				
۲				
۳				

طول وسیله ها را اندازه گیری کنید و آن ها را در جدول بنویسید. اگر حدس شما درست بود، در ستون «درست» و اگر غلط بود در ستون «غلط» علامت بگذارید.

در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

یک متر ..... سانتی متر است.

- طول یک دیوار ۶ متر است.

۶ متر برابر است با ..... سانتی متر

دور یک رومیزی ۲ متر است.

۲ متر برابر است با ۲۰۰ سانتی متر

- طول یک اتاق ۵ متر است.

۵ متر برابر است با ..... سانتی متر

- بهروز ۷ متر سیم برق خرید.

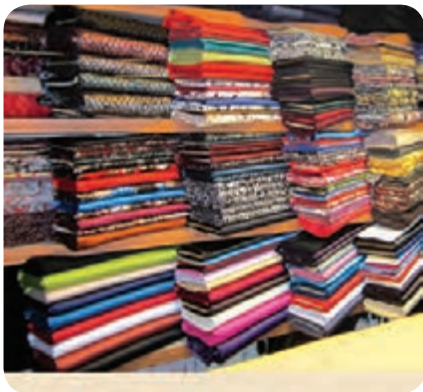
۷ متر برابر است با ..... سانتی متر

- سیما ۴ متر پارچه چادری خرید

۴ متر برابر است با ..... سانتی متر

- نجاری یک قطعه چوب به طول ۳ متر خرید.

۳ متر برابر است با ..... سانتی متر

- ۵ متر برابر است با ..... سانتی متر

- ۳ متر برابر است با ..... سانتی متر

- ۸ متر برابر است با ۸۰۰ سانتی متر

- ۹ متر برابر است با ..... سانتی متر

تفریق

ظرفیت پارکینگ : ۹۰۰

تعداد ماشین پارک شده : ۳۸۴

ظرفیت خالی : ۵۱۶

به دلیل مهاجرت مردم از روستا به شهر، جمعیت روستایی ایران کم شده است.

آیا
می دانید?

تاریخ: .....

علی می خواهد از فروشگاه مدرسه یک بیسکویت بخرد. قیمت این بیسکویت چند تومان است؟

او ۶۴۵ تومان دارد. آیا می تواند این بیسکویت را بخرد؟

علی برای خرید این بیسکویت چند تومان کم دارد؟

اگر تفریق زیر را انجام دهید می توانید جواب این سوال را پیدا کنید.

$$970$$

$$- 645$$

تمرین

- تفریق های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 374 \\ - 156 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 590 \\ - 287 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 739 \\ - 456 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 836 \\ - 572 \\ \hline \end{array}$$

- برای هر دو عدد یک تفریق بنویسید و آن را انجام دهید.

۴۸۰ و ۱۵۶

۵۰۰ و ۴۳۰

۵۰۹ و ۲۶۷

۹۵۶ و ۷۳۹

- یک کتاب داستان ۲۳۵ صفحه دارد. سارا ۱۸۶ صفحه از آن را خوانده است. او چند صفحه را نخوانده است؟
مسئله را حل کنید و جواب را بنویسید.

۲۳۵

- ۱۸۶

تمرین

- تفریق‌های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 936 \\ - 489 \\ \hline \end{array}$$

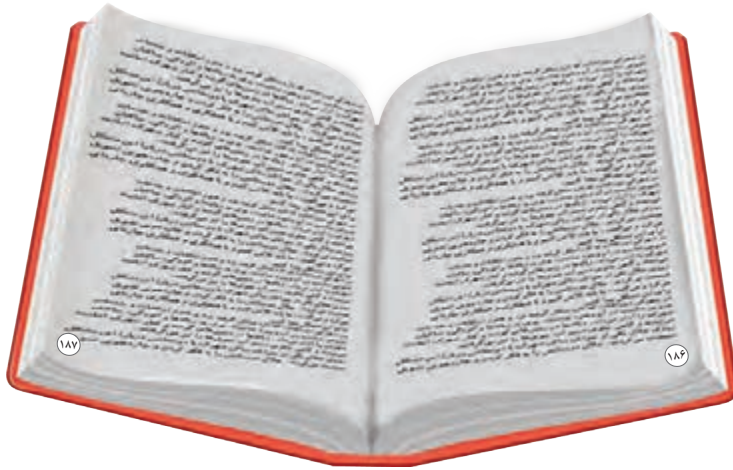
$$\begin{array}{r} 465 \\ - 278 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 654 \\ - 367 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 800 \\ - 326 \\ \hline \end{array}$$

مسئله

- یک مدرسه ۱۵۰ دانش‌آموز دارد. ۹۸ نفر آن‌ها در دوره ابتدایی و بقیه در دوره متوسطه درس می‌خوانند.
دانش‌آموزان دوره متوسطه چند نفر هستند؟

- یک کتاب داستان ۲۳۵ صفحه دارد. سارا ۱۸۶ صفحه از آن را خوانده است. او چند صفحه را نخوانده است؟ مساله را حل کنید و جواب را بنویسید.

۲۳۵

- ۱۸۶

تمرین

- تفریق‌های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 936 \\ - 489 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 465 \\ - 278 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 654 \\ - 367 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 800 \\ - 326 \\ \hline \end{array}$$

مسئله

- یک مدرسه ۱۵۰ دانش‌آموز دارد. ۹۸ نفر آن‌ها در دوره ابتدایی و بقیه در دوره متوسطه درس می‌خوانند. دانش‌آموزان دوره متوسطه چند نفر هستند؟

مهدی ۵۰۰۰ تومان داشت. او یک پاکت شیر به قیمت ۲۰۰۰ تومان خرید، چقدر برای او مانده است؟

$$\begin{array}{r} 5000 \\ - 2000 \\ \hline 3000 \end{array}$$

۳۰۰۰ تومان برای مهدی مانده است.

تمرین

- تفریق‌های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 4000 \\ - 3000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7000 \\ - 5000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6000 \\ - 4000 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9000 \\ - 5000 \\ \hline \end{array}$$

- برای هر دو عدد یک تفریق بنویسید و آن را انجام دهید.

$2000 \text{ و } 1000$

$2000 \text{ و } 6000$

$5000 \text{ و } 3000$

$4000 \text{ و } 8000$

- زهرا یک بیسکویت به قیمت ۱۰۰۰ تومان خرید و اسکناس زیر را به فروشنده داد. او چقدر باید پس بگیرد؟

مسئله

۱- یک روستا ۵۰۰۰ نفر جمعیت داشت ۱۰۰۰ نفر از آن ها به شهر مهاجرت کردند. در حال حاضر این روستا چند نفر جمعیت دارد؟

۲- از ۷۰۰۰ جعبه میوه‌ای که در میدان میوه و تره‌بار بود ۵۰۰۰ جعبه فروخته شد چند جعبه میوه در میدان مانده است؟

۳- در یک مرغداری از ۹۰۰۰ تخم مرغ ۷۰۰۰ تا تبدیل به جوجه شدند. چند تخم مرغ تبدیل به جوجه نشده است؟

بازی و
ریاضی

$$8000 - 1000 = \square + 2000 = \square - 4000 = \square + 3000 = \square$$

یک فروشگاه ۹۵۰ بسته چای داشت. ۴۷۰ بسته چای فروخته شد. فروشنده با استفاده از ماشین حساب، این دو عدد را از هم کم کرد و فهمید. ۴۸۰ بسته چای مانده است.

تمرین

- تفریق‌های زیر را با ماشین حساب انجام دهید.

$$19 - 4 =$$

$$28 - 6 =$$

$$35 - 14 =$$

$$57 - 49 =$$

$$428 - 194 =$$

$$705 - 341 =$$

$$900 - 592 =$$

$$820 - 609 =$$

از ماشین حساب استفاده کنید :

- کتاب داستانی ۳۰۰ صفحه دارد. رضا ۱۸۰ صفحه از آن را تایپ کرده است چند صفحه‌ی دیگر از کتاب تایپ نشده است؟

- دبستانی ۲۱۹ دانش‌آموز دارد. ۸۶ نفر از آن‌ها به اردو رفته‌اند. چند نفر از دانش‌آموزان در دبستان مانده‌اند؟

- تفریق‌های زیر را با ماشین حساب انجام دهید.

$$5237 - 326 =$$

$$8700 - 2410 =$$

$$9906 - 7350 =$$

$$8000 - 3650 =$$

$$7409 - 3648 =$$

$$5421 - 1954 =$$

از ماشین حساب استفاده کنید.

مسئله

۱- سمانه ۵۰۰۰ تومان پول دارد. او برای خرید این شال چند تومان کم دارد؟

۹۸۰۰ تومان

سمانه ..... تومان کم دارد.

۲- محمود ۸۵۰۰ تومان پول داشت. او با ۲۷۴۰ تومان آن یک جفت جوراب خرید چند تومان برای او مانده است؟

..... تومان برای محمود مانده است.

۳- قیمت یک کیلو گوجه فرنگی ۱۷۰۰ تومان است. خانم اسدی یک کیلو گوجه فرنگی خرید و یک اسکناس ۱۰۰۰۰ تومانی به فروشنده داد. او باید چند تومان پس بگیرد؟

خانم اسدی باید ..... تومان پس بگیرد.

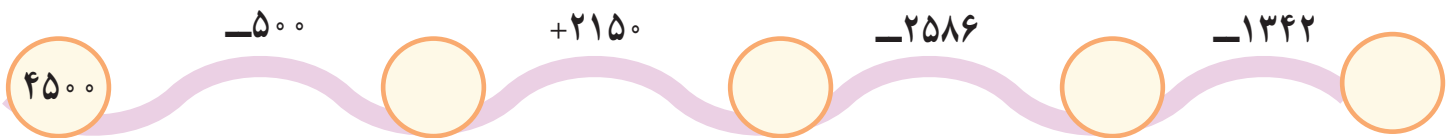
- مانند نمونه، ابتدا هر تمرین را انجام دهید. سپس درستی آن را با کمک ماشین حساب بررسی کنید و نتیجه را در ستون مربوط مشخص کنید.

	ماشین حساب بدون استفاده از پاسخ	ماشین حساب با استفاده از پاسخ	نتیجه	
			درست	نیاز به بررسی
$۱۲۰ - ۳۸$	۸۲	۸۲	✓	
$۳۵۸ - ۶۹$				
$۸۵۰ - ۷۴۳$				

- هر یک از تمرین‌های بالا را که به بررسی نیاز دارد، دوباره انجام دهید.

یک عدد چهاررقمی هستم، که همه‌ی رقم‌های من تکراری است. عملیات زیر را تا آخر ادامه بده تا مرا پیدا کنی.

- مقدار پول های زیر را به تومان بنویسید.

..... تومان

..... تومان

..... تومان

..... تومان

تمرین

- مانند نمونه مقدار پولی را که برای خرید هر جنس لازم است مشخص کنید.

- با پول‌هایی که معلم در اختیار شما می‌گذارد، مجموعه‌های زیر را بسازید.

۱۱۰۰۰ تومان

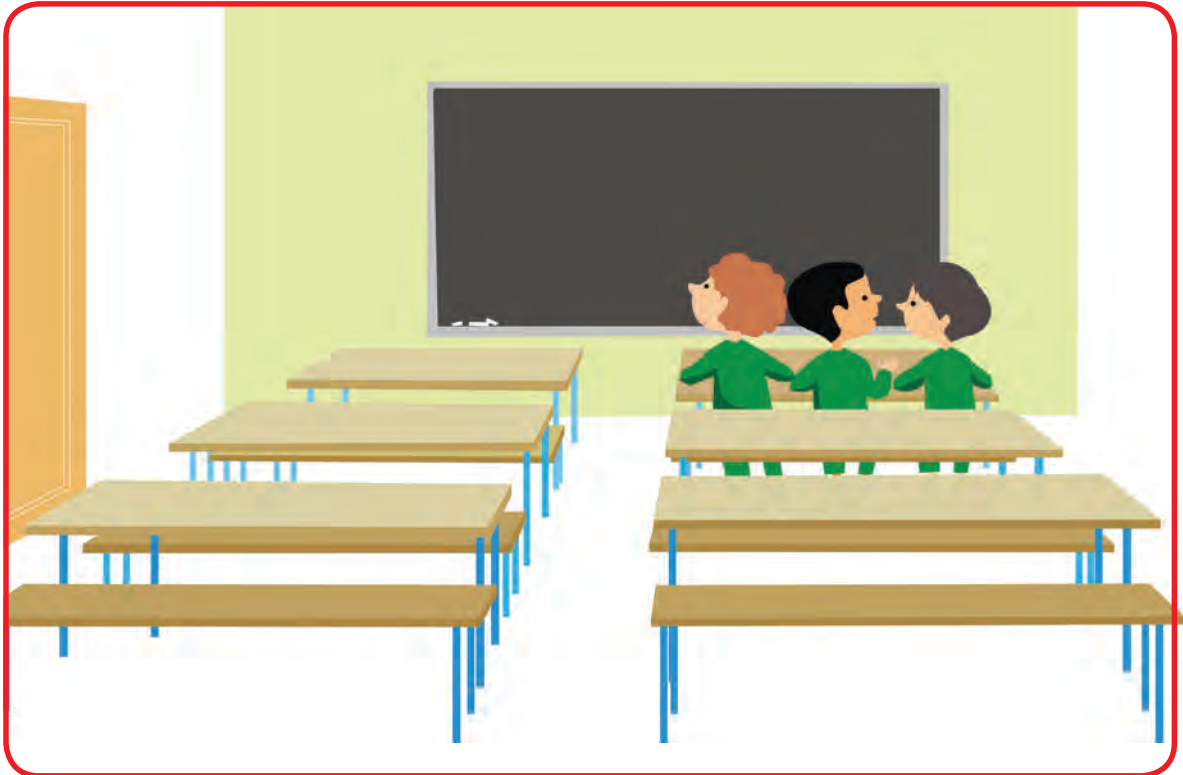
۷۵۰۰ تومان

۸۰۰۰ تومان

۱۲۰۰۰ تومان

ضرب

این کلاس ظرفیت ۱۸ دانش‌آموز را دارد.

اگر وزن یک کودک هنگام تولد ۳ کیلوگرم باشد. در آخر یک سالگی وزن او تقریباً ۳ برابر یعنی حدود ۹ کیلوگرم می‌شود.

آیا می‌دانید؟

تمرین

حاصل ضرب‌های زیر را بنویسید.

$1 \times 2 =$	$1 \times 3 =$	$1 \times 4 =$	$1 \times 5 =$
$2 \times 2 =$	$2 \times 3 =$	$2 \times 4 =$	$2 \times 5 =$
$3 \times 2 =$	$3 \times 3 =$	$3 \times 4 =$	$3 \times 5 =$
$4 \times 2 =$	$4 \times 3 =$	$4 \times 4 =$	$4 \times 5 =$
$5 \times 2 =$	$5 \times 3 =$	$5 \times 4 =$	$5 \times 5 =$
$6 \times 2 =$	$6 \times 3 =$	$6 \times 4 =$	$6 \times 5 =$
$7 \times 2 =$	$7 \times 3 =$	$7 \times 4 =$	$7 \times 5 =$
$8 \times 2 =$	$8 \times 3 =$	$8 \times 4 =$	$8 \times 5 =$
$9 \times 2 =$	$9 \times 3 =$	$9 \times 4 =$	$9 \times 5 =$
$1 \times 6 =$	$1 \times 7 =$	$1 \times 8 =$	$1 \times 9 =$
$2 \times 6 =$	$2 \times 7 =$	$2 \times 8 =$	$2 \times 9 =$
$3 \times 6 =$	$3 \times 7 =$	$3 \times 8 =$	$3 \times 9 =$
$4 \times 6 =$	$4 \times 7 =$	$4 \times 8 =$	$4 \times 9 =$
$5 \times 6 =$	$5 \times 7 =$	$5 \times 8 =$	$5 \times 9 =$
$6 \times 6 =$	$6 \times 7 =$	$6 \times 8 =$	$6 \times 9 =$
$7 \times 6 =$	$7 \times 7 =$	$7 \times 8 =$	$7 \times 9 =$
$8 \times 6 =$	$8 \times 7 =$	$8 \times 8 =$	$8 \times 9 =$
$9 \times 6 =$	$9 \times 7 =$	$9 \times 8 =$	$9 \times 9 =$

ضرب‌های زیر را انجام دهید.

$2 \times 5 =$

$4 \times 9 =$

$2 \times 9 =$

$5 \times 6 =$

$7 \times 8 =$

$3 \times 7 =$

$3 \times 4 =$

$5 \times 8 =$

$6 \times 6 =$

حاصل ضرب‌های زیر را بنویسید.

23

$\times 2$

31

$\times 6$

22

$\times 4$

51

$\times 3$

مسئله

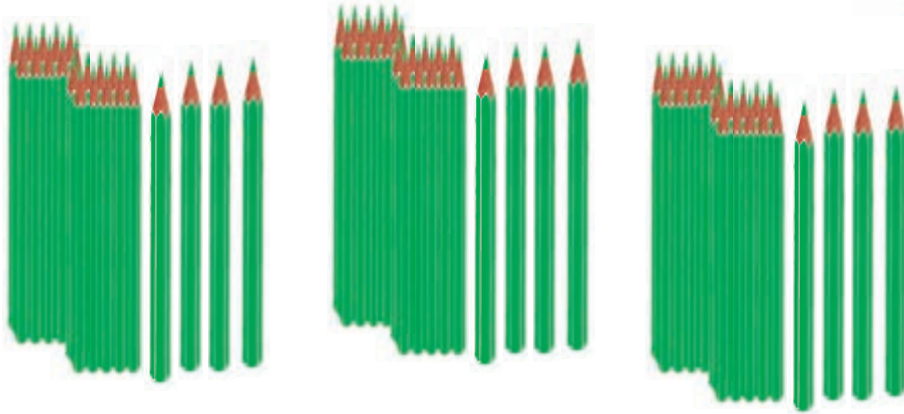
۱- یک دست قاشق، ۶ قاشق است. دو دست قاشق چند قاشق است؟

۲- در یک جعبه، ۶ قالب صابون است. در ۱۲ جعبه، چند قالب صابون است؟

تمرین

$$\begin{array}{r} 1 \\ 24 \\ \times 3 \\ \hline 72 \end{array}$$

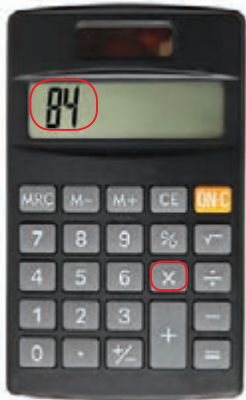
ضرب‌های زیر را انجام دهید.

$\begin{array}{r} 1 \\ 12 \\ \times 6 \\ \hline 72 \end{array}$	$\begin{array}{r} 14 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 37 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 23 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$
$\begin{array}{r} 86 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 28 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 35 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 75 \\ \times 9 \\ \hline \end{array}$

مسئله

۱- آموزشگاه پیروزی ۱۲ کلاس دارد و در هر کلاس ۸ دانش‌آموز درس می‌خواند. این آموزشگاه چند دانش‌آموز دارد؟

۲- سالن یک سینما در هر ردیف ۱۴ صندلی دارد. این سینما در ۹ ردیف چند صندلی دارد؟

یک دست لیوان، ۶ لیوان است. با استفاده از ماشین حساب می‌توانیم بگوییم که ۱۴ دست لیوان

$$۱۴ \times ۶ = ۸۴$$

۸۴ لیوان است.

تمرین

- ضرب‌های زیر را با ماشین حساب انجام دهید.

$۷ \times ۸ =$

$۹ \times ۴ =$

$۱۲ \times ۲ =$

$۳۹ \times ۵ =$

$۲۶ \times ۷ =$

$۶۴ \times ۴ =$

$۴۰ \times ۸ =$

$۹۴ \times ۶ =$

مسئله

از ماشین حساب استفاده کنید

۱- در یک شانه تخم مرغ، ۳۰ تخم مرغ هست. در ۹ شانه چند تخم مرغ وجود دارد؟

۲- در یک کارگاه تولیدی برای دوختن هر پیراهن از ۶ دکمه استفاده می‌شود. این کارگاه برای دوختن ۵۴ پیراهن

به چند دکمه نیاز دارد؟

تمرین

برای انجام محاسبات از ماشین حساب استفاده کنید.

۱- ضرب‌های زیر را انجام دهید.

$$۳۲۶ \times ۷ =$$

$$۹ \times ۱۷۸ =$$

$$۳ \times ۸۰۰ =$$

$$۴ \times ۹۹۹ =$$

$$۵۰۰ \times ۵ =$$

$$۲۷۶ \times ۴ =$$

۲- در هر ردیف، قیمت اجناس را با توجه به تعداد مشخص شده حساب کنید.

قیمت ۷ مداد : ..... تومان

قیمت ۵ آب‌نبات : ..... تومان

قیمت ۹ بسته دستمال کاغذی جیبی : ..... تومان

تقارن

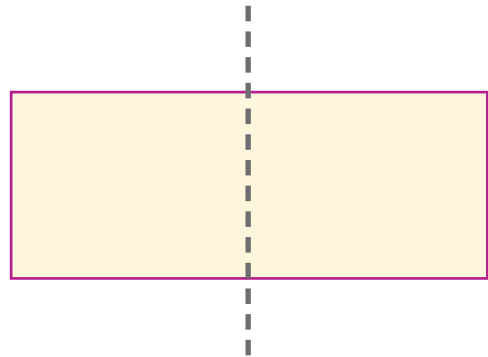
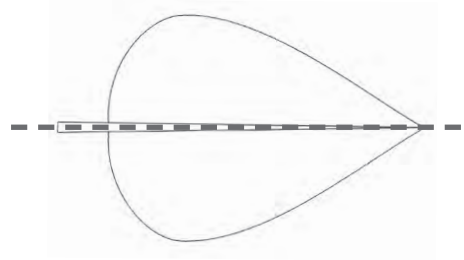
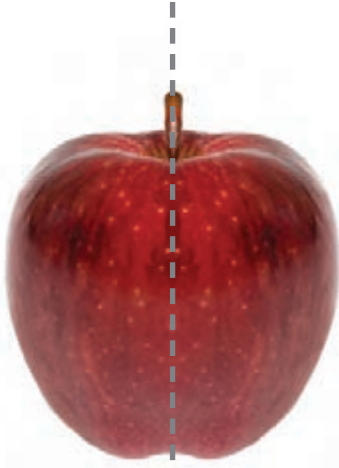

نقشه برخی قالی‌ها، گلدوزی‌ها و طرح‌های مشبک متقارن است.

آیا
می‌دانید؟

تاریخ: .....

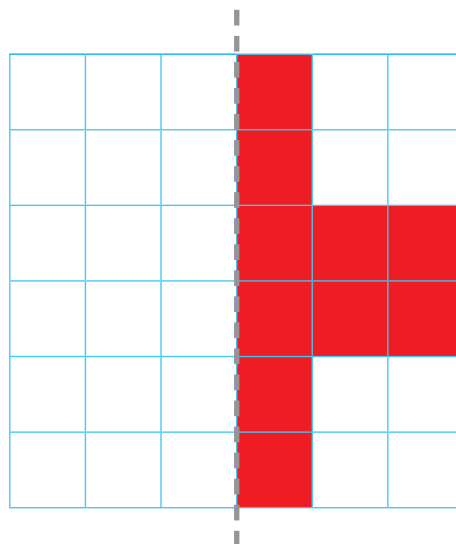
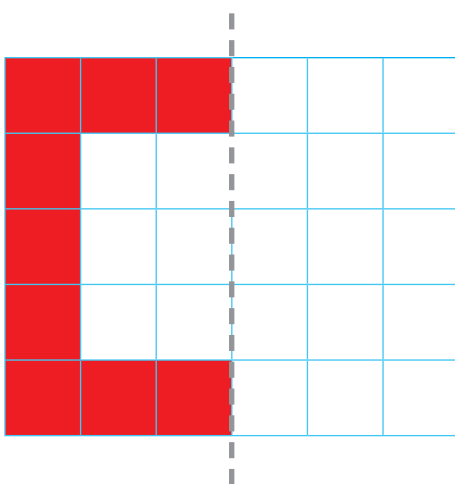
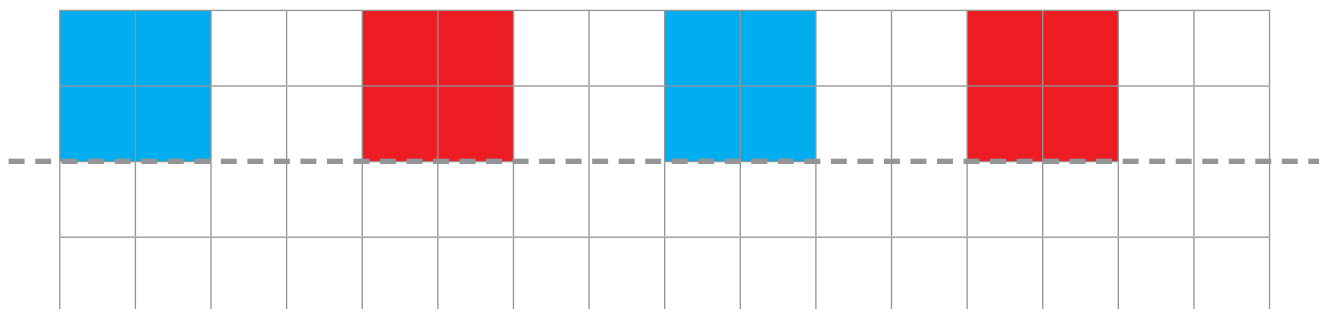
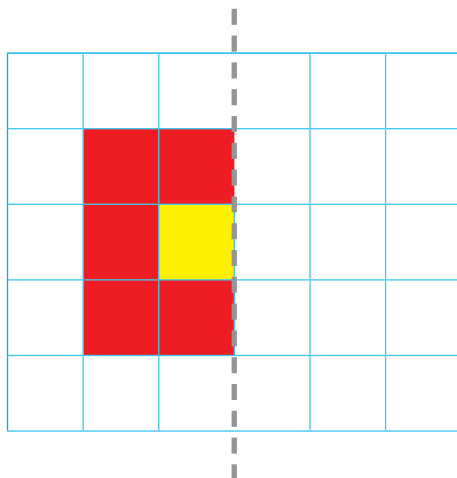
به شکل‌های زیر توجه کنید.

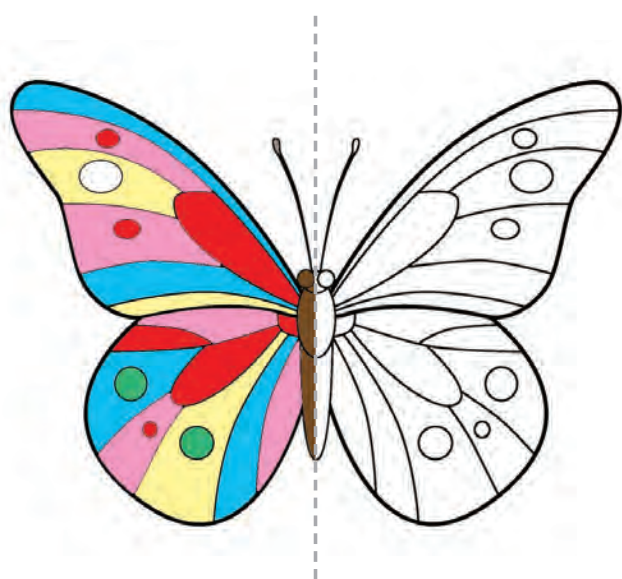
در هر یک از شکل‌های بالا خط چین، خط تقارن است. خط تقارن، شکل را به دو نیمه‌ی مثل هم قسمت می‌کند. طوری که اگر شکل را از روی خط تقارن تا کنیم دو نیمه‌ی آن به طور کامل روی هم قرار می‌گیرند.

تمرین

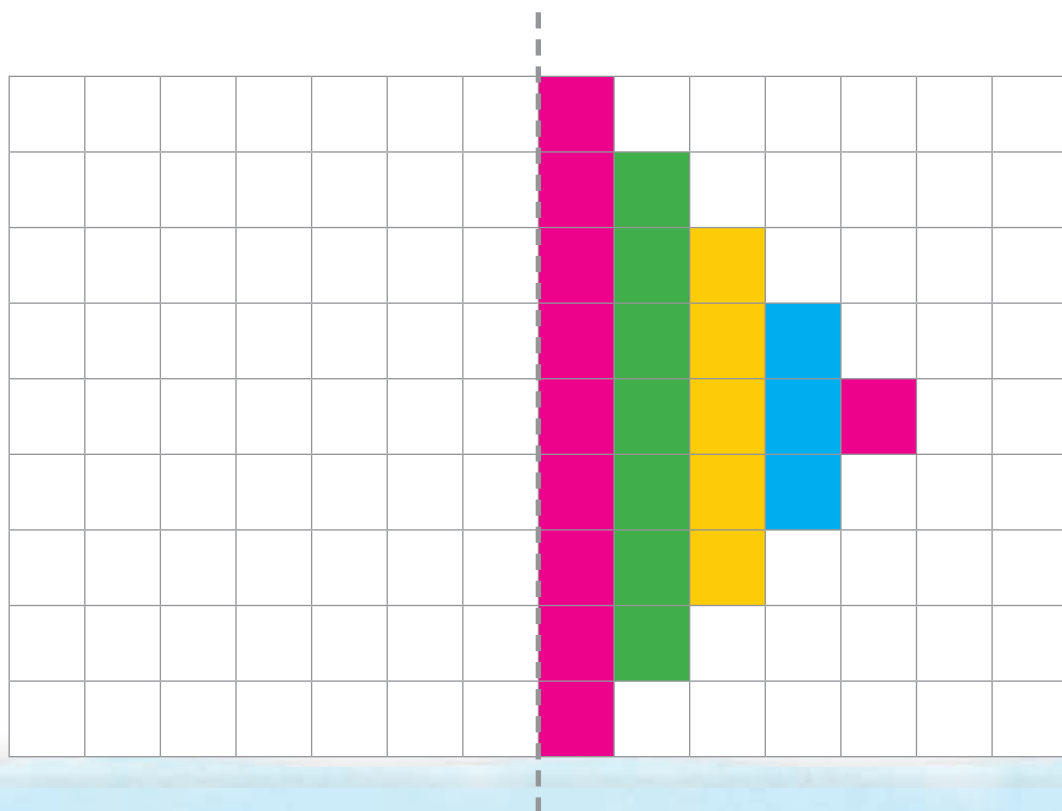
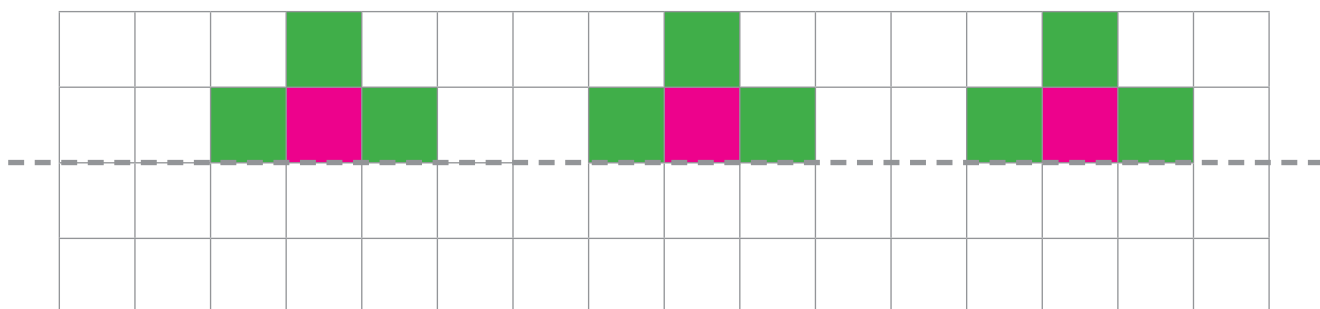
با توجه به خط تقارن نیمه‌ی دیگر هر شکل را رنگ بزنید.

در هر یک از شکل‌های بالا، دو نیمه‌ی شکل کاملاً شبیه به یکدیگر می‌باشند یعنی قرینه یکدیگر هستند.

با توجه به خط تقارن، شکل‌های زیر را طوری کامل کنید، که دو قسمت شکل قرینه باشند.

تقسیم

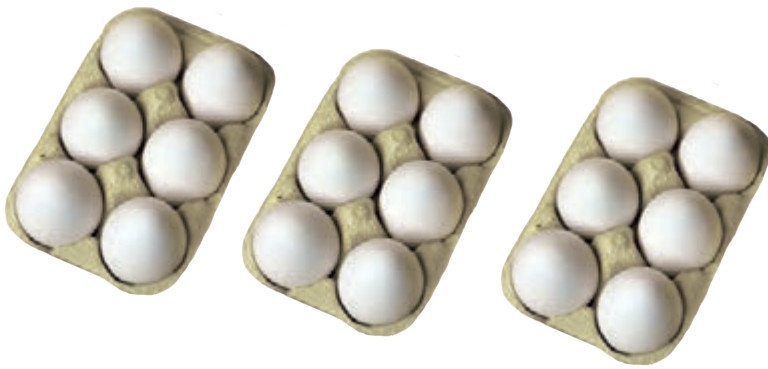
یک کارخانه تولید مواد شوینده روزانه ۴۸۰ قالب صابون تولید می‌کند و آن‌ها را در کارتن‌های ۲۴ تایی بسته‌بندی می‌کند.

معمولاً کارخانه‌ها تولیدات خود را در دسته‌های مساوی تقسیم بندی می‌کنند.

آیا
می‌دانید؟

۱۸ تخم مرغ را می‌توانیم در ۳ بسته‌ی ۶ تایی قرار دهیم.

تمرین

۲۴ شکلات را می‌توانیم در ..... بسته‌ی ۶ تایی قرار دهیم.

- تقسیم کنید.

$$۸ \div ۲ =$$

$$۹ \div ۳ =$$

$$۱۰ \div ۵ =$$

$$۱۲ \div ۳ =$$

$$۲۰ \div ۴ =$$

$$۳۲ \div ۸ =$$

$$۴۲ \div ۷ =$$

$$۸۱ \div ۹ =$$

$$۵۶ \div ۷ =$$

در یک جعبه ۶ قوطی رب گوجه فرنگی جا می‌گیرد. برای بسته‌بندی ۵۴ قوطی رب، چند جعبه لازم داریم؟

- معلم ۹ مهره در اختیار شما قرار می دهد. مهره ها را به بسته های ۲ تایی تقسیم کنید.

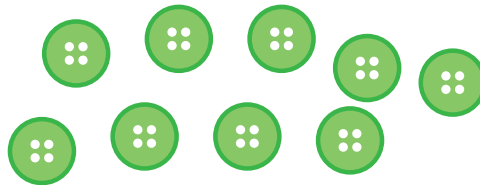
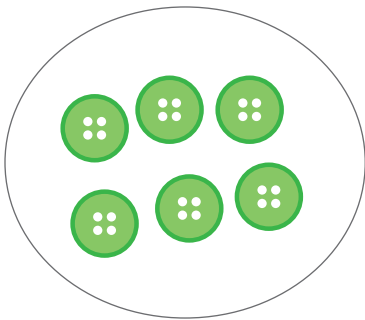
چند بسته درست کردید؟ .....

چند مهره باقی ماند؟ .....

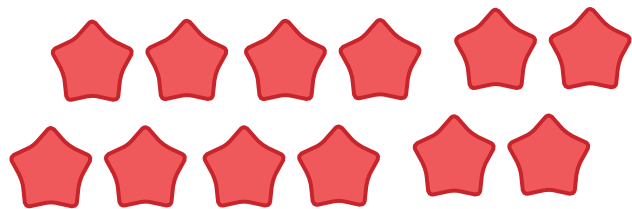
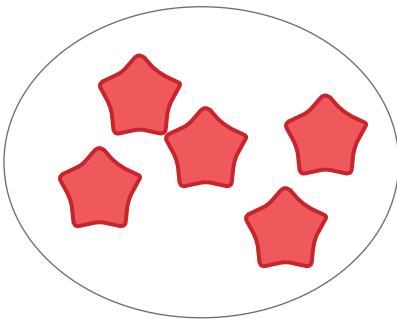
بنابراین می توانیم بگوییم:

۹ برابر است با ..... بسته ۲ تایی و ..... یکی

- شکل های هر قسمت را به دسته هایی که نشان داده شده تقسیم کنید و در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

۱۵ برابر است با ..... دسته ی شش تایی و ..... تا یکی.

۱۷ برابر است با ..... دسته ی پنج تایی و ..... تا یکی.

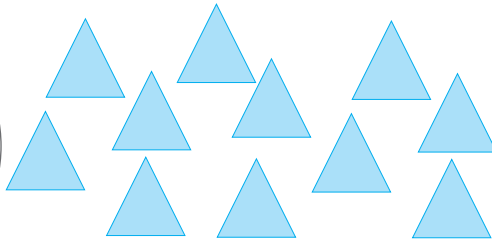
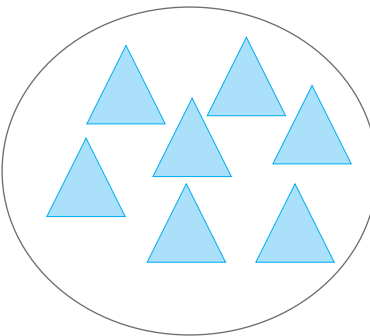
تمرین

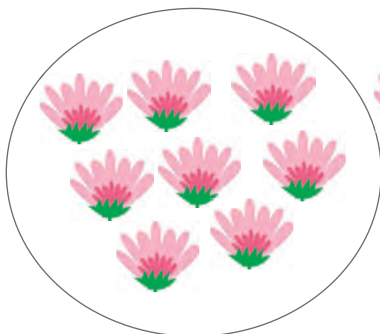
۱۱ برابر است با ..... دسته‌ی سه‌تایی و ..... تایکی.

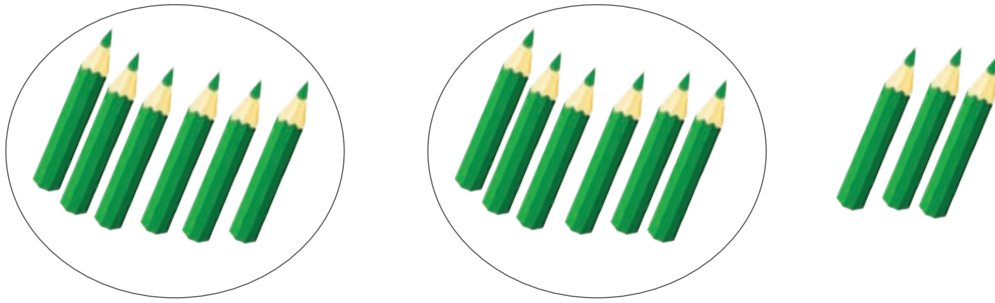
۱۷ برابر است با ..... دسته‌ی شش‌تایی و ..... تایکی.

۱۸ برابر است با ..... دسته‌ی هفت‌تایی و ..... تایکی.

۲۶ برابر است با ..... دسته‌ی هشت‌تایی و ..... تایکی.

اگر ۱۵ مداد را به دسته‌های شش‌تایی تقسیم کنیم، ۲ دسته‌ی شش‌تایی به دست می‌آید که می‌شود ۱۲ مداد و ۳ مداد هم باقی می‌ماند. این تقسیم را به صورت زیر می‌نویسیم:

$$\begin{array}{r} 15 \overline{) 6} \\ - 12 \\ \hline 3 \end{array}$$

خارج قسمت $\rightarrow$ ۲

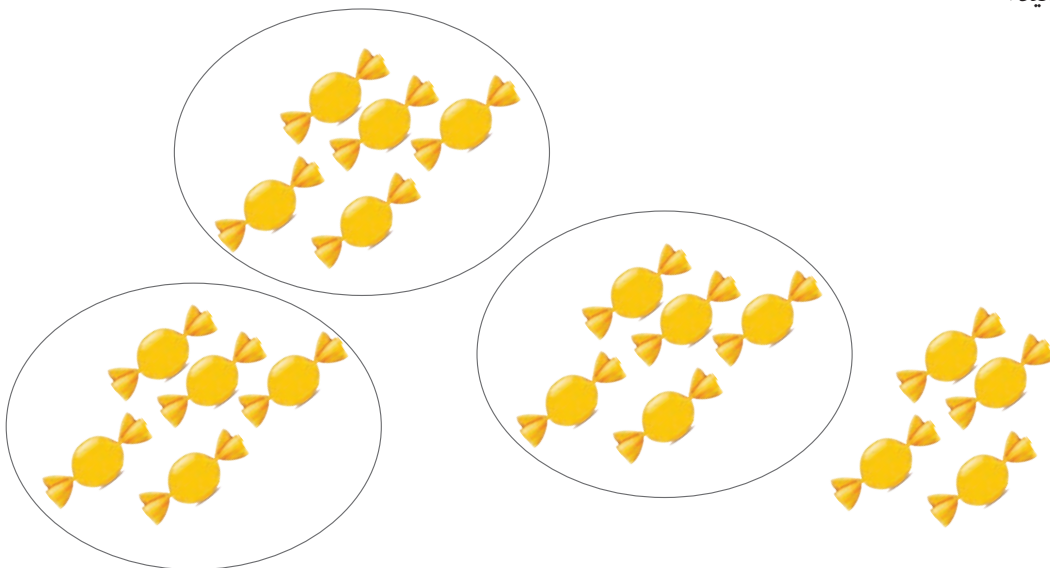
باقی مانده $\rightarrow$ ۳

۲ را خارج قسمت و ۳ را باقی مانده می‌گوییم و علامت تقسیم است.

تمرین

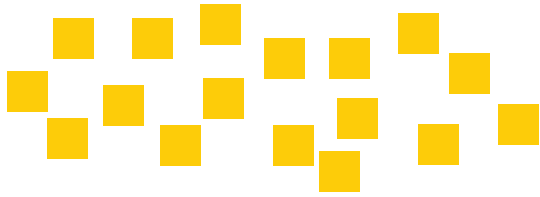
تقسیم زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 5 \overline{) 19} \end{array}$$

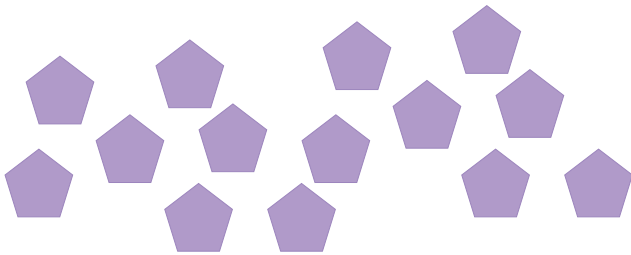

تمرین

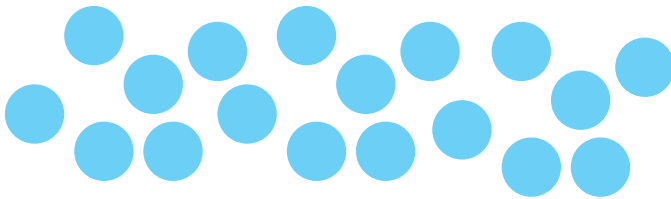
- شکل های هر قسمت را با توجه به تقسیم داده شده، دسته بندی کنید و تقسیم را انجام دهید.

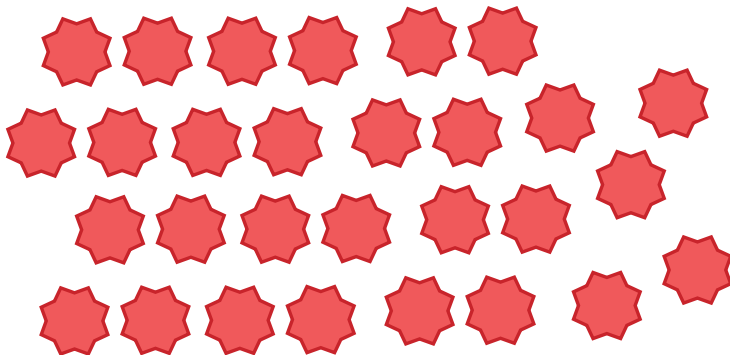
$$\begin{array}{r} 17 \overline{) 7} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \overline{) 4} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 18 \overline{) 5} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 29 \overline{) 5} \end{array}$$

می‌خواهیم به کمک جدول ضرب، تقسیم زیر را انجام دهیم.

$$\begin{array}{r} 17 \quad 3 \\ | \quad \quad \\ \hline \end{array}$$

$$2 \times 3 = 6$$

$$3 \times 3 = 9$$

$$4 \times 3 = 12$$

$$5 \times 3 = 15$$

$$6 \times 3 = 18$$

برای به دست آوردن خارج قسمت، این طور عمل می‌کنیم:

می‌بینیم که خارج قسمت این تقسیم عدد ۵ است.

بنابراین:

$$\begin{array}{r} 17 \quad 3 \\ | \quad \quad \\ \hline 15 \\ - \\ \hline 2 \end{array}$$

تمرین

- خارج قسمت و باقی مانده‌ی هر یک از تقسیم‌های زیر را به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 39 \quad 7 \\ | \quad \quad \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 19 \quad 3 \\ | \quad \quad \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 \quad 7 \\ | \quad \quad \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 58 \quad 9 \\ | \quad \quad \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 38 \quad 4 \\ | \quad \quad \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 28 \quad 6 \\ | \quad \quad \\ \hline \end{array}$$

- کمیته‌ی امداد می‌خواهد ۶۰ پتو را بین ۷ چادر از زلزله‌زدگان تقسیم کند. به هر چادر چند پتو می‌رسد؟ چند پتو

می‌ماند؟

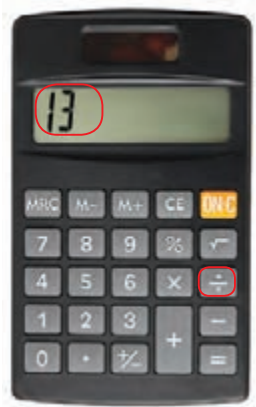

۱- دانش‌آموزان کلاس هفتم ۸ نفر هستند. آن‌ها برای تهیه‌ی ساندویچ ۱۸ تخم‌مرغ خریدند. به هر یک از آن‌ها چند تخم‌مرغ می‌رسد و چند تخم‌مرغ می‌ماند؟

۲- یک هفته، هفت روز است. ۲۸ روز چند هفته است؟

۳- برای دوختن یک پیراهن ۳ متر پارچه لازم است. با ۱۷ متر پارچه چند پیراهن می‌توانیم بدوزیم؟ چند متر پارچه اضافه می‌ماند؟

۴- یک دست بشقاب، ۶ بشقاب است. ۲۴ بشقاب چند دست بشقاب است؟

می‌خواهیم ۷۸ عدد مداد رنگی را در جعبه‌های ۶ تایی بسته‌بندی کنیم. برای این که بدانیم چند جعبه لازم داریم می‌توانیم تقسیم زیر را با ماشین حساب انجام دهیم.

$$78 \div 6 = 13$$

تمرین

تقسیم‌های زیر را با ماشین حساب انجام دهید.

$18 \div 3 =$

$72 \div 9 =$

$84 \div 7 =$

$75 \div 5 =$

$68 \div 4 =$

$96 \div 6 =$

مسئله

از ماشین حساب استفاده کنید

۱- ۹۹ مهره را به دسته‌های ۳ تایی تقسیم کرده‌ایم. در هر دسته چند مهره وجود دارد؟

مهره .....

۲- می‌خواهیم ۷۲ نهال درخت را در ۶ ردیف بکاریم. در هر ردیف چند نهال کاشته می‌شود؟

نهال درخت .....

تقسیم با ماشین حساب

تمرین

برای انجام محاسبات از ماشین حساب استفاده کنید.
- تقسیم‌های زیر را انجام دهید.

$138 \div 3 =$

$270 \div 5 =$

$306 \div 6 =$

$765 \div 9 =$

$540 \div 6 =$

$651 \div 7 =$

$135 \div 9 =$

$216 \div 8 =$

- کارگریک مرغداری 24° تخم مرغ را در ۸ شانه قرار داده است. در هر شانه چند تخم مرغ است؟

با توجه به قیمت هر جنس جاهای خالی را پر کنید.

- با ۹۰۰ تومان چند پاک کن می‌توانیم بخریم؟

پاک کن .....

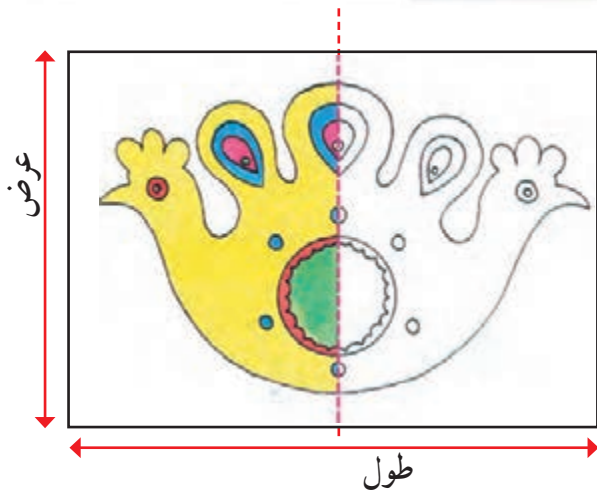
- با ۸۰۰ تومان چند خط‌کش می‌توانیم بخریم؟

خط‌کش .....

۲۰۰ تومان

تمرین های دوره‌ای (۲)

۱- خانم کریمی این نقشه گلدوزی را خرید.

طول این نقشه ..... سانتی‌متر و عرض آن

..... سانتی‌متر است.

با توجه به خط تقارن نیمه دیگر این نقشه را کامل کنید.

قیمت این نقشه ۸۵۰۰ تومان بود. خانم کریمی برای

خرید آن، این اسکناس‌ها را به فروشنده داد.

(یعنی ..... تومان) و ..... تومان پس گرفت.

۷۵۰ تومان

۲- آقای صالحی و خانواده‌اش به پارک رفتند و ۴ بستنی خرید. پول این بستنی‌ها چقدر شد؟

۳- مریم می‌خواهد برای جشن مولودی ۱۳۰ شکلات را در بسته‌های ۵ تایی بگذارد.

او چند بسته می‌تواند درست کند؟

تمرین های دوره‌ای (۲)

- ۴- خانم لطفی برای اتاق خود ۷ متر موکت خرید. ۷ متر یعنی ..... سانتی متر
- ۵- آقای سعیدی برای لوله کشی آشپزخانه ۵ متر لوله خرید. ۵ متر یعنی ..... سانتی متر.
- ۶- تفریق‌های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 906 \\ - 372 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 700 \\ - 428 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4000 \\ - 2000 \\ \hline \end{array}$$

۶۵۰۰۰ تومان

- ۷- هادی ۵۷۰۰۰ تومان دارد. او برای خرید این آبرنگ چقدر کم دارد.

- ۸- ضرب کنید.

$$\begin{array}{r} 27 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 85 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ \times 9 \\ \hline \end{array}$$

ریاضی در
زندگی من

زمان انجام بعضی از فعالیت‌های روزانه‌ی من

- ..... بیدار شدن از خواب
- ..... مدرسه رفتن
- ..... ناهار خوردن
- ..... انجام تکالیف
- ..... تماشای تلویزیون
- ..... خواندن نماز مغرب و عشا

زمان (ساعت - دقیقه)

این دونده مسیر ۴۰۰ متری را در یک دقیقه و ۲۰ ثانیه دویده است.

یک دقیقه برابر ۶۰ ثانیه است.

آیا
می دانید?

با دستور معلم به مدت یک دقیقه :

- دست بزنید
- به موزیک گوش کنید.
- سکوت کنید.

تمرین

شما یک دقیقه وقت دارید. در این مدت کدام یک از فعالیت‌های زیر را می‌توانید انجام دهید؟

۱- اعداد ۱ تا ۵۰ را بنویسید.

۲- تخته‌ی کلاس خود را پاک کنید.

۳- بند کفش‌های خود را ببندید.

امتحان کنید و پاسخ دهید.

یک ثانیه از یک دقیقه کمتر است.
یک دقیقه از یک ساعت کمتر است.

آیا می‌دانید؟

تمرین

- مدت زمان انجام کدام یک از فعالیت‌های زیر حدود یک دقیقه طول می‌کشد. علامت بزنید.

حدود یک دقیقه	فعالیت
☐	بستن دکمه‌ی لباس
☐	حمام کردن
☐	پوشیدن جوراب
☐	خوردن ناهار

- جدول زیر را کامل کنید.

بیشتر از یک دقیقه	کمتر از یک دقیقه	فعالیت
☐	☐	پلک زدن
☐	☐	نوشتن سی کلمه
☐	☐	واکس زدن کفش
☐	☐	جارو کشیدن یک اتاق

تحقیق کنید

تعداد ضربان قلب انسان در یک دقیقه چند بار است؟

- مانند نمونه در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

مریم ساعت ۹ برای خرید از منزل خارج شد و ساعت ۹:۴۰ دقیقه به منزل برگشت.

رفت و برگشت او ۴۰ دقیقه طول کشیده است.

تمرین

- مجید ساعت ۱۲ شروع به خوردن ناهار کرد و ساعت ۱۲:۳۰ خوردن غذایش تمام شد.

ناهار خوردن او..... دقیقه طول کشیده است.

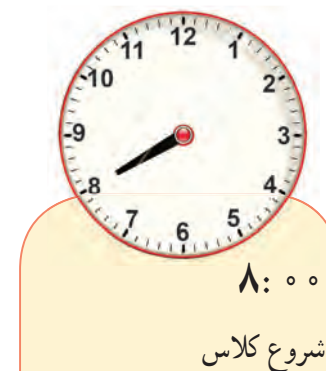
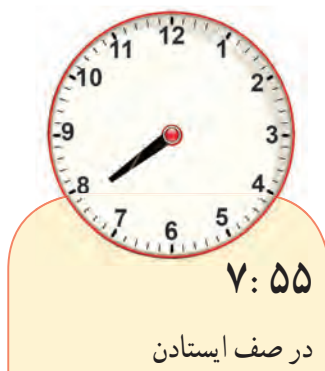
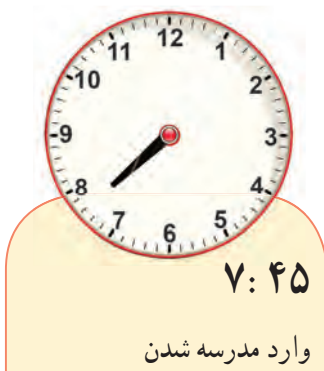
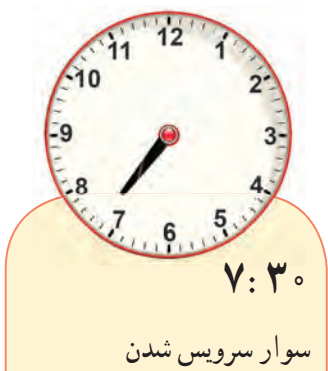
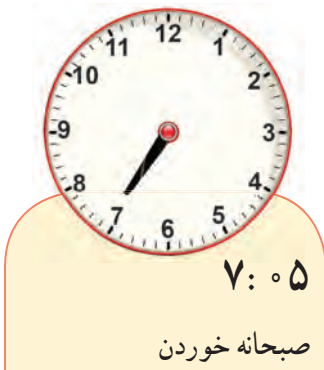
- زنگ تفریح مدرسه‌ی دانش، ساعت ۱۰ شروع و ساعت ۱۰:۱۵ تمام می‌شود. مدت زمان این زنگ

تفریح،..... دقیقه است.

- نیمه اول مسابقه فوتبال ساعت ۳ شروع و ساعت ۳:۴۷ دقیقه پایان یافت.

نیمه اول مسابقه..... دقیقه طول کشید.

۱- با کشیدن عقربه‌های بزرگ زمان انجام فعالیت‌های زیر را نشان دهید.

۲- زمان شروع و پایان فیلم را بنویسید و به سوال‌های زیر پاسخ دهید.

زمان شروع فیلم .....

زمان پایان فیلم .....

پخش فیلم چند ساعت طول کشیده است؟

پخش فیلم چند دقیقه طول کشیده است؟

پس یک ساعت ..... دقیقه است.

جاهای خالی را با کلمه ی ساعت یا دقیقه کامل کنید.

ما دیروز ساعت ۳ بعدازظهر برای رفتن به سینما از خانه خارج شدیم. ۳۵ ..... در راه بودیم و برای خرید بلیت، به مدت ۲۰ ..... در صف ایستادیم. تماشای فیلم حدود ۲ ..... طول کشید. وقتی به خانه برگشتیم، ساعت ۷ بعدازظهر بود. رفت و برگشت ما تقریباً ۴ ..... طول کشید.

زوج و فرد

در بعضی از مناطق شهرهای بزرگ، برای کاهش ترافیک، روزهای زوج فقط اتومبیل‌هایی که شماره‌ی پلاک آن‌ها «زوج» است؛ می‌توانند حرکت کنند و در روزهای فرد فقط اتومبیل‌هایی که شماره پلاک آن‌ها «فرد» است؛ حرکت می‌کنند. به این مناطق «محدوده‌ی طرح زوج و فرد» می‌گویند.

آیا
می‌دانید؟

هر عددی که یکان آن، ۰، ۲، ۴، ۶ و ۸ باشد آن عدد زوج است.
 هر عددی که یکان آن، ۱، ۳، ۵، ۷ و ۹ باشد آن عدد فرد است.

تمرین

- به تعداد بازیکنان داخل زمین هر تیم توجه کنید :
 تعداد نفرات کدام تیمها زوج است؟
 تعداد نفرات کدام تیمها فرد است؟

والیبال .....

فوتبال .....

واترپولو .....

بسکتبال .....

- دور عددهای زوج خط بکشید.

۳۴۹ - ۴۵۲ - ۳۷۸۵ - ۶۴۲۳ - ۹۳۷۸ - ۶۵۳۰

- دور عددهای فرد خط بکشید.

۶۸۷ - ۸۵۲ - ۶۲۴۵ - ۴۰۰۱ - ۳۹۷۸ - ۵۶۰۰ - ۲۶۸۳

- محل کار خانم مهدوی در طبقه پانزدهم است. بهتر است او از کدام آسانسور استفاده کند؟

طبقات زوج

طبقات فرد

ریاضی در
زندگی من

جاهای خالی را کامل کنید:

شماره پلاک منزل شما: .....

این شماره زوج است یا فرد؟ .....

شماره تلفن منزل شما: .....

این شماره زوج است یا فرد؟ .....

تمرین

۱- روزهای زوج هفته را بنویسید.

.....

۲- روزهای فرد هفته را بنویسید.

۳- جاهای خالی را کامل کنید.

- شماره پلاک یک اتومبیل است.
این شماره زوج است یا فرد؟

پس، این اتومبیل می تواند روزهای ..... در «محدوده ی طرح ترافیک زوج و فرد» حرکت کند؛ یعنی در روزهای ..... و ..... و .....

- اداره خانم رضایی در محدوده طرح زوج و فرد می باشد او روزهای شنبه - دوشنبه - چهارشنبه می تواند با ماشین خود به اداره برود. پلاک ماشین خانم رضایی کدام یک از شماره های زیر است؟

آیا خانواده شما از اتومبیل شخصی استفاده می کند؟

شماره پلاک آن چند است؟

در صورت اعلام «محدوده ی طرح زوج و فرد»، اتومبیل شما در چه روزهایی می تواند در این محدوده حرکت کند؟

ضرب

در بانک ها اسکناس ها را به صورت ۱۰۰ تایی بسته بندی می کنند تا شمارش آن آسان تر شود.

آیا
می دانید?

تمرین

- مانند نمونه جاهای خالی را کامل کنید.

$$4 \times 10 = 40$$

$$7 \times 10 = \text{○}$$

$$9 \times 10 = \text{○}$$

$$10 \times 10 = \text{○}$$

$$18 \times 10 = \text{○}$$

$$15 \times 10 = \text{○}$$

$$3 \times 100 = 300$$

$$7 \times 100 = \text{○}$$

$$8 \times 100 = \text{○}$$

$$24 \times 100 = \text{○}$$

$$19 \times 100 = \text{○}$$

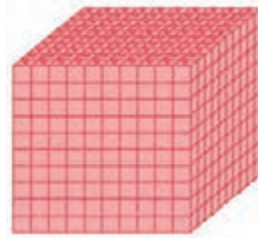
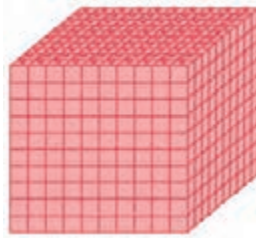
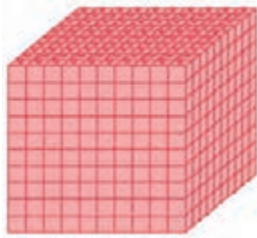
$$50 \times 100 = \text{○}$$

مسئله

۱- سالن مدرسه‌ای در هر ردیف ۸ صندلی دارد. این سالن در ۱۰ ردیف چند صندلی دارد؟

۲- در یک کارگاه تولیدی، برای بافتن هر پیراهن از ۷ کلاف کاموا استفاده می‌شود، برای بافتن ۱۰۰ پیراهن به چند کلاف کاموا نیاز است؟

۳ هزار تایی می شود ۳۰۰۰

$$۳ \times ۱۰۰۰ = ۳۰۰۰$$

تمرین

- مانند نمونه جاهای خالی را کامل کنید.

$$۴ \times ۱۰۰۰ = \text{○}۴۰۰۰$$

$$۱۵ \times ۱۰۰۰ = \text{○}۱۵۰۰۰$$

$$۱۰ \times ۱۰۰۰ = \text{○}۱۰۰۰۰$$

$$۹ \times ۱۰۰۰ = \text{○}$$

$$۴۴ \times ۱۰۰۰ = \text{○}$$

$$۲۰ \times ۱۰۰۰ = \text{○}$$

مسئله

۱- برای خریدن ۸ کیک چقدر باید بپردازیم؟

۲- کرایه تاکسی یک نفر از میدان انقلاب تا آزادی، ۱۰۰۰ تومان است. کرایه تاکسی ۴ نفر چقدر است؟

تمرین

در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

- جدول زیر را کامل کنید (۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰ تا به ترتیب بنویسید)

۱۰۰۰	۲۰۰۰	۳۰۰۰			۶۰۰۰				
۱۱۰۰۰				۱۵۰۰۰				۱۹۰۰۰	

- از ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ را هزار تا هزار تا بگویید.

شمارش ۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰

مقدار پول‌های زیر را به تومان بنویسید.

۱۰۰۰۰ تومان

..... تومان

..... تومان

..... تومان

..... تومان

تمرین

- جدول زیر را کامل کنید.

۲	۴	۸	
		۱۶	۲۰

۲	۲۰۰۰
۴	۴۰۰۰
۶	
۸	
۱۰	
۱۲	
۱۴	
۱۶	
۱۸	
۲۰	

- دو هزار تا دو هزار تا بنویسید.

۲۰۰۰	۴۰۰۰		۱۰۰۰۰
	۱۴۰۰۰		۱۸۰۰۰

- از ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۰۰ را دو هزار تا دو هزار تا بگویید.

شمارش ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۰ تا

مقدار پول‌های هر ردیف را بنویسید.

..... تومان

..... تومان

..... تومان

..... تومان

..... تومان

در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

۱۰۰٬۰۰۰ ریال

۱۰٬۰۰۰ تومان

تمرین

..... تومان

..... تومان

..... تومان

با مقدار پولی که داریم، کدام یک از جنس های زیر را می توانیم بخریم؟

۱۲۰۰۰ تومان

۱۵۵۰۰ تومان

۱۱۲۰۰ تومان

۱۰۰۰۰ تومان

گفتگو کنید.

با مبلغ ۱۰۰۰۰ تومان کدام جنس ها را می توان خرید؟

یک بسته پنیر (۱ کیلوگرمی)

یک کیسه برنج (۱۰ کیلوگرمی)

روغن مایع (۱ لیتری)

اگر شما به جای این پسر بودید، با این پول چه چیزی می خریدید؟

تمرین

مقدار پول‌های هر ردیف را بنویسید.

..... تومان

..... تومان

..... تومان

..... تومان

فعالیت

با پول‌هایی که معلم در اختیار شما قرار می‌دهد مقادیر زیر را جدا کنید.

۱۰۰۰۰ تومان

۱۲۰۰۰ تومان

۱۵۰۰۰ تومان

مستطیل

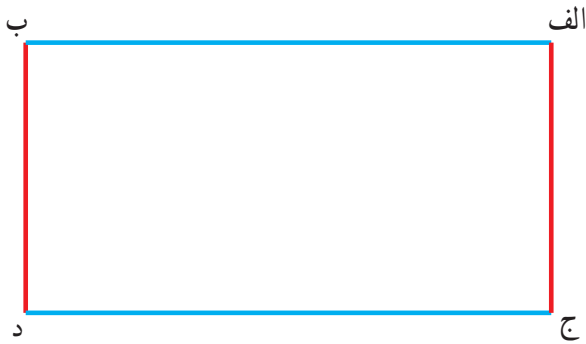

زمین بازی والیبال به شکل مستطیلی است که طول آن ۱۸ متر و عرض آن ۹ متر است.

آیا
می دانید؟

تاریخ: .....

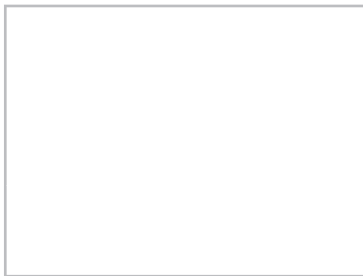

به شکل روبه‌رو توجه کنید.
 نام این شکل چیست؟ .....
 کدام ضلع‌ها بزرگ‌تر است؟ نام ببرید.
 کدام ضلع‌ها کوچک‌تر است؟ نام ببرید.

به هر ضلع بزرگ مستطیل **طول** می‌گویند.
 به هر ضلع کوچک مستطیل **عرض** می‌گویند.

تمرین

در شکل‌های زیر، طول‌ها را با رنگ آبی و عرض‌ها را با رنگ قرمز پررنگ کنید.

به اطراف خود نگاه کنید؛ چند وسیله را که به شکل مستطیل است، مشخص کنید و طول و عرض آن را نشان دهید.

همانطور که می‌دانید اندازه‌ی دور هر شکل محیط آن شکل است.

- طول این قالی ۳ متر و عرض آن ۲ متر است. می‌خواهیم دور این قالی را نوارچرمی بدوزیم. محیط آن را حساب کنید.

- اندازه‌ی طول و عرض هر مستطیل را به دست آورید و محیط آن را حساب کنید.

محیط مستطیل روبه‌رو برابر است با :

$$۴ + ۶ + ۴ + ۶ = ۲۰ \text{ سانتی متر}$$

همان‌طور که می‌دانید، در مستطیل طول‌ها با هم و عرض‌ها با هم برابرند. پس می‌توانیم محیط مستطیل بالا را به صورت زیر به دست آوریم.

$$۶ + ۴ = ۱۰$$

$$۱۰ \times ۲ = ۲۰ \text{ سانتی متر}$$

$$۲ \times (\text{عرض} + \text{طول}) = \text{محیط مستطیل}$$

بنابراین می‌توان گفت :

تمرین

- محیط مستطیل‌های زیر را به دست آورید.

- باغچه‌ای به شکل مستطیل است. می‌خواهیم دور این باغچه را طناب بکشیم. اگر طول آن ۶ متر و عرض آن ۳ متر باشد؛ محیط این باغچه چند متر است؟

تمرین های دوره‌ای (۳)

تاریخ: .....

بلیط رفت تهران - رامسر

تاریخ حرکت: ۹۲/۵/۲۰

ساعت حرکت: ۱۰:۴۰

خانواده‌ی آقای احمدی برای تعطیلات تابستان به رامسر رفتند.
آنها چه ماهی به سفر رفتند؟ .....

زمان حرکت را روی ساعت نشان دهید.

آقای احمدی در رستوران بین راه ۱۰۰۰۰ تومان برای چای و کیک پرداخت کرد.
چند تومان باید پس بگیرد؟

صورت حساب

عنوان	تعداد	قیمت
چای	۴	۲۰۰۰ تومان
کیک	۱	۷۲۰۰ تومان
جمع		۹۲۰۰ تومان

شادی برای دوست خود یک بسته کلوچه و شیرین
برای دوست خود یک بادبزن حصیری خریدند.
آنها چند تومان به فروشنده پرداخت کردند؟

۱۸۰۰ تومان

۲۰۰۰ تومان

تمرین های دوره‌ای (۳)

خانم احمدی برای سوغاتی ۳ سبد خرید

قیمت آن‌ها چقدر شد؟

او برای خرید این سبدها ۳۰۰۰۰ تومان پرداخت و ..... تومان پس گرفت.

آقای احمدی برای ۳ شب اقامت در هتل، مبلغ ۲۲۰۰۰۰ تومان پرداخت کرد. این مبلغ را به حروف بنویسید

.....

در این سفر به آقای احمدی و خانواده‌اش خیلی خوش گذشت و آن‌ها با خاطرات خوشی به شهر خود بازگشتند.

تمرین های دوره‌ای (۳)

مدت زمان انجام بعضی از کارهای من

ساعت	دقیقه	
☐	☒	مسواک زدن حدود ۵
☐	☐	صبحانه خوردن حدود ۱۰
☐	☐	حضور در مدرسه حدود ۵
☐	☐	تماشای فیلم سینمایی حدود ۲
☐	☐	خواب حدود ۸

- روز پنجشنبه بود. آقای احمدی و خانواده‌اش می‌خواستند برای خرید به فروشگاه بروند. این فروشگاه در محدوده‌ی طرح ترافیک زوج و فرد بود. آنها نتوانستند از ماشین خود استفاده کنند چون شماره آن..... بود. بنابراین آنها با تاکسی رفتند. کرایه تاکسی برای هر نفر ۲۰۰۰ تومان بود. آنها..... تومان پرداخت کردند.

یادداشت یک روز من

اسم من ..... است. من در تاریخ ..... متولد شده‌ام.

من ..... ساله هستم و در کلاس ..... درس می‌خوانم.

من هر روز صبح، ساعت ۳ از خواب بیدار می‌شوم؛ در ساعت ..... صبح برای رفتن به

مدرسه از خانه خارج می‌شوم و در ساعت ..... به مدرسه می‌رسم.

ما در مدرسه ..... زنگ تفریح داریم. هر زنگ تفریح ما ..... دقیقه است.

من ساعت ..... به خانه برمی‌گردم.

من امسال مطالب زیادی درباره‌ی ریاضی یاد گرفتم. مثلاً توانستم مبلغ قابل پرداخت و مهلت پرداخت قبض‌های آب، برق را بخوانم.

مبلغ قابل پرداخت آخرین قبض برق منزل ما ..... است و تا تاریخ ..... مهلت پرداخت دارد.

تاریخ امروز: .....

A large, empty, light blue rounded rectangular box with a thin blue border, intended for taking notes. The box is centered on the page and occupies most of the vertical space below the header.

